

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XV.
Štev. 16

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Franciškan. 6. tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3. telefon 280

Maribor, torek 21. januarja 1941

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v uravi ali po pošti 14 dn.
Dostavljen na dom 16 dn. tujca 30 dn.
POŠTNI ČERKOVNI RACUN: 11.405

Cena
din 1.—

Komentarij sestanka Hitler-Mussolini

Dasi ne pove uradno poročilo ničesar bistvenega, krožijo po tisku vsega sveta najrazličnejše napovedi bližajočih se odločujočih diplomatskih in vojaških akcij

BERLIN, 21. jan. ZPV. Kakor je bilo sinoči uradno javljeno, so se včeraj sešli nekje Hitler, Mussolini, Ribbentrop in Ciano. Uradno poročilo pravi dalje, da so razpravljali o vseh aktualnih vprašanjih in dosegli popolno soglasje. Kratka sestanka in vsebine razgovorov uradno poročilo ne omenja.

Mnenja vojskujočih se in nevtralec

CURIH, 21. jan. ZPV. Po švicarskih informacijah iz Berlina so razpravljali včeraj državniki velesil o: 1. pomoči Italiji in akciji na Sredozemlju; 2. o pogajanjih s Francijo; 3. o vprašanjih evropskega jugovzhoda; 4. o stališču do USA v zvezi z Japonsko. V Berlinu napovedujejo po tem sestanku povečano diplomatsko in vojaško aktivnost sil osi, ki hoče izsiliti čimprej odločitev v vojni.

RIM, 21. jan. AP. V Rimu se govori, da bo posledica včerajšnjega sestanka med Hitlerjem in Mussolinijem velika akcija osi proti Angliji na Sredozemlju.

RIM, 21. jan. ZPV. Italijanski listi poročajo iz Berlina, da bo prihodnji mesec odločilen za nadaljnji potek sedanje vojne in da bosta velesil osi pričeli najkasneje ob začetku pomladi odločilne vojaške operacije. Kdaj naj bi se te operacije pričele, pa ni mogoče izvedeti. Velesil osi že z ozirom na Ameriko ne moreta več dolgo odlašati s svojimi načrti.

BERLIN, 21. jan. AP. Maršala Göring list »Essener National Zeitung« piše, da je včerajšnji peti sestanek med Hitlerjem in Mussolinijem prav tako važen, kakor prejšnji štirje. Opozoriti je treba, da so veliki dogodki prišli vedno kmalu po sestankih med obema voditeljema. Tako je treba tudi sedaj pričakovati velikih dogodkov.

BERLIN, 21. jan. UP. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da Angleži dobro vedo, kaj pomeni sestanek Hitler-Mussolini. Doslej so vedno še doživeli presenečenje ter se takih sestankov boji. BERLIN, 12. jan. Sestanek med vodjama Nemčije in Italije smatrajo tu kot

novi potrdilo najkrepkejši solidarnosti sil osi na političnem, idejnem in vojaškem področju. Listi naglašajo, da je to že deveti sestanek Hitlerja z Mussolinijem. Tuji tisk, posebno oni, ki je sovražno razpoložen do sil osi, spremlja vsak tak sestanek z najrazličnejšimi komentarji in prognozami. »Völkischer Beobachter« je mnenja, da pomenijo trditve, ki prihajajo iz zraka, izraz zaskrbljenosti. Nima smisla fabrikantom takšnih prognoz dokazovati nasprotno. Skupni boj obeh vodij je oba okrepil. Kri, ki se prelija skupaj v vojni, predstavlja temelje nerazdružnega prijateljstva. Nespretni poskusi skupnih sovražnikov ne bodo uspeli, razbiti nemško-italijansko sodelovanje. Kakor vselej, tako tudi zdaj prepušča nemšk. tisk angleškemu, da ugiba o posledicah sestanka med Hitlerjem in Mussolinijem po svoje.

LONDON, 21. jan. AFI. Ameriškim novinarjem je bilo rečeno v Berlinu o sestanku Hitler-Mussolini, da sta se dogovorila v vseh podrobnostih o udarcu, ki ga bodo sile osi zadale Angliji. Nadalje je konstatirano, da bo Anglija na

vsak način izgubila vojno. Gre le še za vprašanje časa in vojaške procedure. USA ne bodo mogle preprečiti tega poraza. »Times« pišejo, da sta oba diktatorja verjetno razpravljala tudi o balkanskih vprašanjih.

LONDON, 21. jan. Reuter. Splošno se misli, da bo prva posledica sestanka med Hitlerjem in Mussolinijem večja pošiljava nemških letal v Italijo, da se poveča pritisk na Sicilski kanal. Za sedaj verjetno še ni več kot 100 nemških letal na Siciliji, izgube nad Malto pa zahtevajo takojšnje nadomestilo. Verjetno bo poslanih v Italijo nekaj nemških bombnikov z velikim radijem. Misli se, da je v Romuniji med 300 in 500 nemških letal. Verjetno so ta letala tam zaradi pripravljenosti na kakršne koli dogodke, manjša verjetnost pa je, da so tam zaradi Grčije. Nad Anglijo je sedaj veliko manj poletov. Verjetno imajo piloti odmor, preden bodo pričeli glavni napad na Anglijo. Poleti so večinoma pred polnočjo, ker je na letališčih v severni Franciji zjutraj običajno megla, ki zelo otežkoča pristanke.

Angleška ofenziva v Eritreji

Po angleških poročilih in vesteh tujih agencij so angleške čete vkorakale iz Sudana v italijansko Eritrejo v smeri proti Massau — V Libiji so Italijani izpraznili Bombo

KAHIRA, 21. jan. AP. Britanske čete so v Sudanu napredovale od Kassale proti Eritreji ter zasedle brez boja dve utrdbi: Sabderat in Tessenei. V okolici Kassale sta bili dve italijanski diviziji z dvema fašističnima bataljonomi. Italijanski žrtve in ujetnikov je med 1700 do 2000 mož. Britanske čete napredujejo v dveh smereh v Eritrejo. Italijanski čet ni več na ozemlju Sudana.

KAHIRA, 21. jan. Reuter. Po zadnjih vesteh, ki prihajajo s sudanskega bojišča, se britsko napredovanje v Eritreji, ki je sledilo po zasedbi Kassale, naglo razvija. Čeprav ni znano število italijanskih čet, ki se umikajo, vendar menijo, da gre pri tem za pet do osem tisoč vojakov, ki so večinoma domačini, a nekaj je črnosrajčnikov. Britski pritisk je eden glavnih razlogov italijanskega umika.

KAHIRA, 21. jan. UP. Angleška ofenziva, ki se je pričela z zavzetjem Kassale

le v Sudanu, se nadaljuje v notranjost Eritreje, kamor so angleške čete vdrle že v večji dolžini in so prvi dan napredovale v globino okoli 20 milj. Angleške čete napredujejo čez Sabdurat, ki je važno križišče na cesti v Massau v italijanski Eritreji. Cilj Angležev je gotovo Massau. Ako se angleškim četam posreči tu dalje napredovati, bodo Italijani prisiljeni naglo izprazniti vso severno Eritrejo, ker bi sicer nastala nevarnost, da bi bili odrezani od ostale Italijanske Vzhodne Afrike in zajeti. S tem bi Angleži prišli na tem delu do Rdečega morja. Istočasno pa prihajajo tudi iz Kenije poročila o napredovanju južnoafriške vojske v italijanski Somaliji.

KAHIRA, 21. jan. Reuter. Obleganje Tobruka se nadaljuje in je treba kmalu pričakovati splošni naskok na to oblegano italijansko oporišče. Italijani so po umiku iz Gazelle izpraznili tudi svoje pomorsko in letalsko oporišče v Bombi,

ki leži okoli 100 km zahodno od Tobruka.

RIM, 21. jan. Stefani. Italijansko vrhovno vojno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno poročilo iz Afrike: V Clrenalki delovanje topništva in patrol pri Giarabubu in Tobruku. V bližini Glarabuba so naša letala z velikim uspehom bombardirala sovražnikove mehanizirane enote. Sovražnik je izvedel en polet nad Tobruk. Protiletalsko topništvo je zabilo eno sovražnikovo letalo. — V Vzhodni Afriki je na sudanskem bojišču eno izmed naših letal zabilo eno sovražnikovo letalo. Eden naših prednjih oddelkov je odbil sovražnikov napad in ujel več vojakov. Ena naših kolon je napadla mehanizirani oddelke in eskadron konjenice in ju poglala v beg. Naša letala so bombardirala blndirane avtomobile in čete na več krajih v Sudanu. Sovražnik je izvršil več napadov na ozemlje Eritreje in povzročil le lahno škodo.

utrdbi pri Beratu in Valoni.

REZULTATI NAPADOV NA MALTO
LONDON, 21. jan. Reuter. Po zadnjih vesteh je bilo sestreljenih nad Malto 19 nemških in italijanskih letal. Od teh jih je bilo v zračnih bojih sestreljenih 11, 8 pa od protiletalske obrambe. Med sestreljenimi bombniki so »Junkersi 87 in 88« ter italijanski hidroplani.

LA VALETTA, Malta, 21. jan. Reuter. 19 letal osišča je bilo v nedeljo uničenih nad Malto. V treh dneh je bilo sestreljenih 39 nemških in italijanskih letal nad Malto. Pet nadaljnjih letal je bilo verjetno uničenih, 9 pa poškodovanih. Britanske izgube znašajo 3 lovška letala.

MIR NA ZAHODU
LONDON, 21. jan. Reuter. Nad Anglijo in nad Nemčijo ni bilo zaradi goste megle poletov. Eno samo nemško letalo je letelo nad Anglijo.

LONDON, 21. jan. Reuter. Nocoj ni bilo nemških letal nad Anglijo.

Francozi nočejo izročiti mornarice

VICHY, 21. jan. AP. Govori se, da Francija noče izročiti svoje imobilizirane flote za uporabo proti Angliji ter da vztraja na dobesednem spoštovanju premirja.

HORIA SIMA JE BIL V NEMČIJI
BUKAREŠTA, 21. jan. Havas. Podpredsednik romunske vlade, Horia Sima, je konec minulega tedna na Hitlerjev poziv odpotoval v Berlin na čelu delegacije železnih gardistov. Obiskal bo glavne narodno-socialistične organizacije v Nemčiji. V uradnih krogih zanikajo, da bi jim bilo kaj znano o nadaljnjih potovanjih romunskih politikov v tujino.

ITALIJANSKI UJETNIKI V INDIJI
BOMBAY, 21. jan. AP. 4000 italijanskih ujetnikov je bilo prepelanih iz Afrike v koncentracijsko taborišče za vojne ujetnike.

SMRT ZENE LLOYDA GEORGEA
CRICEIETH, Wales, 21. jan. AP. Umr-la je v starosti 85 let Margaretha, soproga Lloyd Georgea. Pred tremi leti sta Georgeova slavila zlato poroko. On je star 88 let. Imata dva sinova in dve hčeri.

Dogodki na evropskih bojiščih

Na zahodu nobenih letalskih napadov — V Albaniji lokalni spopadi in delavnost letalstva Nad Malto letalski spopadi

POLOŽAJ V ALBANIJI

RIM, 21. jan. Stefani. Italijanski glavni stan je poročal včeraj iz Albanije: Nič posebnega z grškega bojišča, ker so vremenske razmere še naprej neugodne. Naša letala so izvedla močno bombardiranje sovražnikovih oporišč, čete in razne službe so bile obstreljevane s strojnimi in bombardirane.

ATENE, 21. jan. Reuter. Uradno sporočilo vrhovnega poveljstva grške vojske štev. 86 pravi: Lokalne operacije so bile kronane z uspehom. Ujeli smo več sovražnikov, zaplenili mnogo merzerjev in avtomatskega orožja.

LETALSKI NAPAD NA PIREJ

ATENE, 21. jan. At. Ag. Uradno javljajo, da so sovražna letala napadla vojaške na-

prave v pristanišču Pirej. Vnela se je zračna bitka; eno sovražno letalo je bilo sestreljeno. Štirje člani posadke so odskočili s padalom. Eno grško letalo se je ponesrečilo pri spuščanju in zgorelo.

ATENE, 21. jan. Reuter. Ministrstvo za javno varnost poroča, da so sinoči sovražna letala napadla Pirej in povzročila nekaj škode na stanovanjskih poslopjih. Bilo je več mrtvih in ranjenih civilistov. Tudi sovražna letala so utrpela škodo. Eno letalo se je zrušilo v morje blizu otoka Fleusa, drugo je padlo zahodno od rta Kunion. Bombe so padle tudi na vasi Eleusis na Krku in na Kreto, toda ni bilo žrtev.

ATENE, 21. jan. Reuter. Kralj Jurij II. je obiskal Pirej in si ogledal žrtve letalskega napada.

ANGLEŠKE INFORMACIJE

ATENE, 21. jan. Reuter. Admiraliteta javlja, da je bila potopljena neka italijanska podmornica. To je tretja italijanska podmornica, ki so jo potopili Grki. Včeraj so italijanska bombna letala napadla pirejsko pristanišče. En bombnik je bil v plamenih sestreljen, neko britansko lovsko letalo pa je zgorelo pri ponesrečenemu pristanku. Angleški bombniki so bombardirali Berat ter pripravljajo prostor za predor grškim četam od Klišure proti Beratu. Italijanski ujetniki pripovedujejo, da je general Ugo Cavallero odstavil dva generala in sedem polkovnikov ter večje število drugih častnikov. V frontno črto je poslanih veliko novih čet. Veliko število delavcev pa gradi

Demokracija ne umira in ne more umreti | Zakaj in kako so izgubili domovino

Govor prezidenta Roosevelta ob vretjem vstoličenju — Američani bodo daje verova v demokracijo, Ameriko in svobodo ter bodo šli neizprosno dalje v službi svoje domovine

WASHINGTON, 21. jan. ZPV. Včeraj popoldne je bil na tujakšnjem Kapitolu Franklin Roosevelt tretjič slovesno ustoličen za prezidenta Zedinjenih držav Severne Amerike. Zbrani so bili vsi člani vlade, tuji diplomati, člani kongresa itd. Prvi akt je bila zaprisega podpredsednika Wallacea, nato pa predsednika Roosevelta samega.

Po zaprisegi je govoril Roosevelt svoj nastopni govor, ki je bil kratek in je trajal samo 15 minut. Uvodoma je govoril o obnovitvi prispege ameriški državi in dejal, da je v tem trenutku najvišja dolžnost ameriškega ljudstva, da ohrani ameriški narod pri življenju, da ga obvaruje pred sovražnim vdorom in obrani svoje ustanove. Narodi ne živijo po številu let, marveč po življenjski sili svojih živih rodov. Človeško življenje je kratko, toda življenje narodov je polni izraz življenjske volje vse skupnosti, ki tvori narod od rodu do rodu.

Mnogi menijo, da je demokracija zastarela in da se je že preživela, da je to neka mistika, ki ji je bila določena stroga življenjska doba ter da se sedaj bliža čas tiranije in suženjstva, ki bo obvladalo bodočnost. Mi Američani mislimo drugače. Demokracija ne umira in ne more umreti. O tem so nas prepričali vsi dosedanj polzkusi zatreti jo, ko je vselej znova vstala in zmaga. Umreti ne more, ker je zgrajena na svobodni iniciativi svobodnih mož in žena, ki so združeni v skupnih naporih, ki dosežejo svobodno določene cilje s pomočjo svobodne več-

ne med svobodno izraženimi mišljenji. Vemo, da ne more umreti tudi zaradi tega, ker je samo demokratska vladavina tista oblika, ki lahko zbere vso svobodno voljo in ker je doslej samo ona mogla zbrati v svobodni odločitvi vse tvorne sile omike ter nam dati kulturo, ki je zmožna vsakega napredka zaradi svobodnega impulza vseh človeških dobrih vrlin. Če pogledamo globlje, spoznamo, da je demokracija še vedno največja, a tudi najbolj človeška in najbolj nepremagljiva gonilna sila človeške družbe.

Z besedami jo le težko izrazimo, vendar vsi čutimo, kaj nam pomeni. Demokracija je genij ameriškega naroda. Demokracija tudi ni nobena nova iznajdba prejšnjega stoletja, ampak je celotna zgodovina človeškega rodu samega. Ona je izoblikovala že stare narode v sivi davni, zapisana je bila v Magni carti, prebudila se je znova v srednjem veku in ustvarila v novem ves sedanj svet in njegov napredek. Vsi, ki so prihajali v Ameriko, so prihajali sem zato, ker so si želeli svobode. V tej svobodi je nastalo vse, kar imamo. Pred nami pa je še dolga pot z mnogimi cilji. Ali bi bil ameriški narod še to, kar je, ako bi mu ubili demokracijo in svobodo? Mi si življenja brez svobode sploh ne moremo zamišljati, kajti svoboda nam je že prirojena.

Prezident Washington je v svojem nastopnem govoru priporočil svojim sodobnikom in nam potomcem, naj ohranimo sveti ogenj svobode in republikanske vladavine; če ga bomo izgubili, bomo nehali

živeti kot narod. Če pa hočemo to ohraniti, moramo biti vsi odločni braniti svoje tekovine tudi z življenji. Sedaj nas ogroža toliko nevarnosti, kakor še nikoli v vsej dosednji zgodovini, vendar bomo dalje verovali v demokracijo, v Ameriko in v njeno svobodo. Kot Američani bomo šli neizprosno dalje v službi domovine.

Po Rooseveltovem govoru, ki je bil sprejet z nepopisnim navdušenjem, je bila izvedena velika vojaška parada.

WASHINGTON, 21. jan. Reuter. Po kosilu je stopil Roosevelt na tribuno pred Belo hišo in prisostvoval reviji ameriške vojske, mornarice in letalstva s šefom generalnega štaba Marshallom na čelu. V reviji čet so bili tudi mehanizirani oddelki, blindirani avtomobili, tanki, eskadrilje bombnikov in lovcov so ves čas mimohoda krožile po zraku.

LONDON, 21. jan. Reuter. Britanski listi prinašajo obširne komentarje o globokih vtisih, ki jih je zapustil včerajšnji Rooseveltov govor.

WASHINGTON, 21. jan. Reuter. Človek, ki je bil med včerajšnjim svečanim sprevodom oborožen z revolverjem, je izjavil, da je pripadal varnostni službi za obrambo Roosevelta. Nekega drugega možkega so aretirali v trenutku, ko je med defilejem potegnil sabljo. Tretji aretiranec je vpil, da zapravlja Roosevelt preveč denarja ter so ga v spremstvu stražnikov spravili na policijo.

Umor nemškega majorja v Romuniji

CARIGRAD, 21. jan. AP. Iz Romunije prihajajo vesti, da je bil nemški major Doring zavrtno ustreljen v Bukarešti.

SOFIJA, 21. jan. Reuter. Po vesteh, ki so davi prispele iz Romunije, so nastali tam nemiri, ki so sledili zavrtni ustrelitvi nemškega častnika.

BUKAREŠTA, 21. jan. Stefani. Notranje ministrstvo je izdalo naslednje poročilo: V noči od 18. na 19. t. m. je bil ubit

neki nemški častnik v uniformi od strani nekega tujega državljanca. Atentator je skušal pobegniti, a so ga aretirali. Vlada je izdala najstrožje ukrepe, preiskava o vzrokih umora še traja.

BUKAREŠTA, 21. jan. DNB. Minister notranjih zadev general Petrovičev je odstopil. Novi notranji minister je vojaški poveljnik Bukarešte general Popescu.

Dovažanje nemških čet v Italijo

LONDON, 21. jan. AFI. Neka nevtralna oseba, ki je prišla iz Italije, pripoveduje, da je tam najmanj 1500 nemških letal. V Italijo so prišle že tudi čete, ki so bile uporabljane na Norveškem. Sedaj

vozijo Nemci v Italijo lahke tanke in drug material. V Tripolitani reorganizira general Graziani obrambne črte. V Italiji pod črto Napoli—Bari so vsa letališča zasledena od nemških letalcev.

Govori japonskih ministrov

TOKIO, 21. jan. Reuter. Japonski zunanji minister Matsuoka je govoril o japonski zunanji politiki ter izjavil, da je ista kot politika trojnega pakta. Japonska hoče ustvariti novi red v Aziji, kakor ga hočeta ustvariti Nemčija in Italija v Evropi. Japonska je v prijateljstvu s Siamom ter ne more biti nezainteresirana v njegovi vojni s francosko Indokino.

TOKIO, 21. jan. Reuter. Predsednik

japonske vlade princ Konoe je govoril pred senatom ter dejal, da japonski imperij stoji pred najtežjimi dogodki v svoji zgodovini. Konoe je povedal senatorjem, da je že v noveletnem govoru pozval poslance na popolno narodno skupnost, ki naj ima zunanji izraz v zadostni preskrbi japonske oborožitve. Novi red v Aziji naj prinese red, mir in stabilnost. Japonska noče razširiti konflikta, toda na njeni poti je še veliko preprek.

Siamci zasedajo Kambodžo

NEW YORK, 21. jan. Tass. Kakor poroča »Associated Press«, so odšli iz Bangkoka predstavniki siamske vlade, da prevzamejo oblast v zasedenem delu Indokine, v Kambodži. Siamske čete napredujejo dalje tudi v Laosu, kjer ne nalete na noben odpor.

ODMEV DEMONSTRACIJ V SAN FRANCISCO

RIM, 21. jan. Stefani. »Popolo di Roma« se bavi z demonstracijami proti Nemčiji v San Franciscu, kjer je bila strgana in poteptana nemška zastava ter pravil, da so v USA začeli s poluradno propagando proti silam oši, ki daje že svoje plodove. Incident bo verjetno z uradnim opravičilom washingtonske vlade poravnal, toda vtis, ki ga je napravila ameriška moralna kriza, bo ostal.

V zvezi z oprostitvijo mladeničev, ki so strgali nemško zastavo, se vprašuje list, kdo bo aretiral in kaznoval prave krivce?

MOSKVA DEMANTIRA

MOSKVA, 21. jan. Tass demantira vse vesti, da bo osebje sovjetskega poslanstva v Sofiji posamezno ali v celoti izmenjano, češ da ni zadostilo v pravi meri zadanim nalogom. Vsa podobna poročila da so brez podlage.

VRAČANJE FRANCOZOV IZ ŠVICE

ŽENEVA, 21. jan. UP. Dva vlaka s 530 francoskimi spahiji ter 310 konji, ki so bili internirani od kapitulacije Francije v Švici, sta odšla v Francijo.

MRTVI ČETVORČKI

MICHIGAN CITY, Indiana, 21. jan. AP. 35 letna žena tovarniškega uradnika Swansona, ki doslej še ni imela otrok, je rodila četvorčke, tri deklice in dečka. Vendar pa so vsi po porodu umrli.

Močan potres na Cipru

NICOSIA, 21. jan. Reuter. Uradno javljajo, da je zaradi potresa, ki je včeraj stresel otok Ciper, bilo v Paralimni pri Famagusti porušeno 50 hiš, 100 pa poškodovanih. Prebivalstvo so nastanili pod šotore, vlada skrbi za prehrano prizadetih. V Famagusti sta poškodovani tudi znamenita hiša »Othello« in katedrala sv. Nikolaja.

SEJA BOLGARSKE VLADE

SOFIJA, 21. januarja. Reuter. Bolgarska vlada je imela včeraj popoldne sejo, ki je trajala še pozno v noč. Sporočeno je bilo, da bo po seji izdan komunique. V Sofijo je prispel tudi ameriški odposlanec Donovan.

PRODUKCIJA »GENERAL MOTORS«

LONDON, 21. januarja. Reuter. Ameriške tovarne za avtomobile v Detroitu General Motors so naznanile, da so izgotovljeni načrti za produkcijo 1500 letalskih motorjev ter za 200 velikih bombnikov na mesec.

ŠVICARSKA DELEGACIJA V MOSKVI
MOSKVA, 21. jan. UP. Švicarska trgovinska delegacija z Eppratom na čelu je prispela v Moskvo.

GRŠKI PARNIK V NEVARNOSTI

SAN FRANCISCO, 21. jan. CBS. Grški parnik »Aghia Thalassini« je na Tihem oceanu zašel v vihar ter kliče na pomoč.

LETALSKA ZVEZA MOSKVA—LENINGRAD

MOSKVA, 21. jan. DNB. Ekspresna letalska proga med Moskvo in Leningradom je bila včeraj otvorjena. Med mestoma vozi velik štirimotorni, pot 600 km premeri v dveh urah in 20 minutah.

NOV ŠVEDSKI PREKOP

STOCKHOLM, 21. jan. DNB. Kanal Falsterbo na južnem delu Švedske je skoraj že končan. Stroški so znašali doslej 11,5 milijona šv. kron. Odobren je za končno dovršitev še naknadni kredit petih milijonov švedskih kron.

Mariborska napoved: Pretežno oblačno in vetrovno vreme. Včeraj je bila maksimalna temperatura +8,6, danes minimalna -0,4, opoldne +7,8.

BORZA, Curih, 21. jan. Devize: Beograd 10, Pariz 8,30, London 16,10, Newyork 4,31, Milan 21,75, Berlin 172,50, Sofija 4,25, Budimpešta 85, Bukarešta 2,15.

Ni se tako lahko privaditi na stroge ukrepe in samozatajevanja, kakor jih zahteva moderni način vojevanja. Tudi v prvi periodi vojne, med septembrom 1939 in majem 1940, so bogati Francozi živeli skoro na isti način, kakor poprej. Ko je prišla vojna pred Pariz, je francoska skrb za lastnino bila močnejša, kakor pa njihova želja za zmago. Niso bili vzgojeni, kakor Nemci in Italijani. Prosperiteta je podkopala njihovo zmožnost, da bi riskirali. Hoteli so rešiti svojo lastnino, rešiti pariške zgradbe, ki so jim bile tako drage, rešiti lepoto Francije, za katero niso vedeli, da bo postala brezpredmetna, če bo enkrat zasedel Francijo sovražnik. Niso pomislili na to, da se bo nekoč še treba boriti za Pariz, za vsako hišo, prav kakor bi se Nemci borili za Berlin, če bi ga zavzniki obkolili.

Kako so računali industrijci

Nemci so bombardirali vasi, begunce in prometne zveze, toda redko so bombardirali velike industrijske naprave, čeprav bi to zelo lahko storili. Mogoče niso bombardirali tovarn, ker so mislili, da jih bodo pozneje uporabili za vojno proti Angliji. Toda, morda jih niso bombardirali tudi zaradi tega, ker so računali na velike industrije, ki bi lahko uporabili svoj velik vpliv za sporazum z Nemčijo takrat, ko so francoske vojske klonile. Ti industrijci so na tihem računali, da bodo še vedno lahko imeli besedo v svojih podjetjih in pa iz njih vlekli dobiček, četudi bi Nemci zasedli Francijo. Ne verjamem, da je bila samo dezorganizacija kriva, da niso porušili večino industrijskih naprav, ko so nemške čete prodirale v Francijo.

Manevriranje na fronti Saare

Ko so Nemci vkorakali na Poljsko, niso zavezniški piloti bombardirali Berlina in drugih važnih nemških mest, ker so se bali represalij nad Parizom in Londonom. Namesto bomb so metali letake. Francoska in angleška vlada sta zadržali mirovno razpoloženje še potem, ko je bila totalitarna vojna že v teku. Obe državi sta imeli mirovne predsednike vlad in vrhovni poveljniki zavezniških vojsk je bil general Gamelin, general mirne dobe. Ko je bila Poljska poražena in se je Nemčija lahko obrnila na Zahod, je Gamelin umaknil svoje čete iz gozda Warndt, od koder je gospodoval nad industrijskim okrajem Saarbrückena, češ, da hoče tako ohraniti življenje svojih vojakov. To ni bilo junaske, kajti zaveznikom je stal nasproti sovražnik, ki ni štel svojih mrtvecev.

Zatajen umik iz Forbacha

Gamelinovo ponašanje je imelo slab vtis pri francoskih častnikih in vojaki. Francozi so po umiku iz Saarbrückena celo dovolili svojemu nasprotniku, da je zavzel važno francosko industrijsko mesto Forbach. Tega francoski narod nikoli ni izvedel. Šele, ko sem bil nekaj mesecev po zneje, v maju, na fronti in ko mi je neki polkovnik pokazal ugase dimnike tega industrijskega središča, sem si bil na jasnem, da je Forbach v nemških rokah.

Tedaj sem se jezil zaradi takšnega mišljenja. Prepričan sem bil, da se bodo Francozi v težavah že znašli. Premišljeval sem pa o besedah italijanskega novinarja dva meseca kasneje, ko sem večerjal v isti restavraciji. Nemci so stali pred vrati Pariza. Francoska vlada je sklenila, da Pariza ne bo branila. Nihče ni več poslušal Reynauda. Čas je prišel, da bi se Francija zganila, toda smisel za lastnino je bil premočan. Francija se ni zganila. Misel, da bi bil lahko porušen Louvre, Vendomeski trg, Madeleinea, njihove priljubljene kavarne na Champs Elysees in njihove hiše, ki gledajo na Boulevardni gozd, jim je narekovala, da so proglasili Pariz za odprto mesto. Toda, bilo je še eno dejstvo, ki je narekovalo Pétajnu in religioznemu Weygandu, da nista branila Pariza. Za njiju je bil Pariz mesto revolucije. Imela sta strah pred komunizmom in nista hotela dovoliti narodu, da bi branil svoje glavno mesto, ker sta se bala, da bi narod dobil oblast.

(Dajce.)

Singapur, mogočna straža Anglije na jugu Azije

M. mo vo nih ladij in leta. so v njem tudi štiri na moderneje opremljene britske divizije

Ena najpomembnejših točk, ki zapira Japoncem pot na jug in k Indiji, je močno utrjeni Singapur. Je to veliko, evropsko zgrajeno mesto, ki se more meriti z vsakim ameriškim vele mestom. V vojaškem pogledu je Singapur izrednega pomena, ves trgovski promet vzhodne Azije mora mimo njega na zahod.

Gospodarsko je Singapur najbogatejše središče na jugu Azije. Blago Malajskega otočja, Indijskega polotoka in velikega otoka Bornea, tri četrtine svetovne proizvodnje kositra, 80% svetovne produkcije kavnika, bogata železna ruda, rezerve volframa in boksita, vrelci nafte na Borneu in Sumatri, vse to pripada zaledju mogočno utrjenega Singapura ter se v njegovih bankah pretvarja v milijarde zlata.

Danes je Singapur najmočnejša trdnjava vzhodne Azije, pa tudi najmočnejše utrjena pomorska točka sveta. Vojaška luka, ki leži obrnjena proti severu, ob cesti v prekrasni park Jehora, je bila odprta 1938, dograjena torej tik pred evropsko vojno. Tu se širi ogromna ladjedelnica, ki lahko gradi v svoji sredi veleparnike in bojne ladje do velikosti 55.000 ton.

Singapur stražijo izredno močne utrdbe, posejane z najtežjimi topovi. Te utrdbe so deloma nad trgovinsko lukso Blankan-gmati, deloma v zahodnem vstopu na jehorsko cesto, ki vodi v Changi. Od kar se je začela sedanja vojna, so te utrdbe ojačene še z lažjimi topovi, razpostavljenimi ob vsej južni in zahodni obali otoka.

O zborovanju »Švabsko-nemške kulturne zveze« v Mariboru prinaša ljubljanski »Slovenec« naslednje poročilo: Zborovanje se je v mestu opazilo samo zaradi tega, ker so prispeli mnogi udeleženci od drugod v uniformah, ki so določene za Nemce, živeče izven nemške države — v črnih škornjih, črnih jahalnih hlačah, belih srajcah s prsnim jermenom. Ker so povečini nosili vsi preko belih srajc površnike, se niti te uniforme na cesti niso dosti opazile, ker smo Mariborčani na črne škornje že precej navajeni. Voditelji pa so bili vsi v oblekah nemškega lovškega kroja, ki so pri nas znane kot »gornještajerske obleke«. Dopoldne so bila zborovanja na raznih mestih. Največja skupina — okrog 300 ljudi — je zborovala v prostorih Velike kavarne. Tu se je govorilo o vprašanih notranje organizacije posameznih društev, o administraciji, sprejemanju članstva, o Kulturbundovem časopisu ter se je naglašalo, da spadajo med ta glasila tednika »Deutsche Nachrichten«, ki izhaja v Zagrebu, »Gottscheer Zeitung«, ki izhaja v Kočevju ter dnevnik »Mariborer Zeitung«, ki izhaja v Mariboru. Žene so zborovale v dvorani protestantskega župnišča ter je vodila njihovo zborovanje gospa Schmiederer. Mladina je imela posebno zborovanje v prostorih Kulturbunda na Aleksandrova c. 14, kjer je imel zborovanje tudi »Arbeitsdienst«, ki je uredil tudi posebno rediteljsko službo. Glavno zborovanje je bilo popoldne v novi telovadni dvorani »Rapida« v Pipuševi ulici. Tu je bilo zbranih okrog 1000 oseb, kot govornik pa je nastopil voditelj Nemcev v Sloveniji (Gauführer) protestantski pastor Baron v Mariboru. Organizacija zborovanja je bila izvršena po vzoru iz Nemčije. Dvorana je bila okrašena, za govorniškim odrom je bilo napeto rdeče blago, na stenah pa so bili mestni grbi Maribora, Celja, Ptuj in Ljubljane. Zborovalci so bili v dvorani postrojeni v ravne vrste, kakor da bi jih držal na vrvi. V sredini je bil prehod, ki so ga na obeh straneh obrobili člani in mladci v uniformah. Prihod voditelja pastora Barona je pozdravila fanfara in bobnanje. Nato je stopil pred voditelja mariborski zdravnik dr. Josip Ivanšek, ga pozdravil z nemškim pozdravom ter pozval navzoče, da ga pozdravijo z istim pozdravom in vzklikom »Sieg Heil«. Nato je imel voditelj govor, po govoru je sledila himna Nemcev, ki žive v inozemstvu, ter končno spet skupen pozdrav. Sicer na je vse poteklo v najlepšem redu, brez vsakega incidenta, le na ulicah smo opazili nenavadno veliko fotografiranih, ki so jih zanimala uniforme ter so posamezne skupine fotografirali.

Politični položaj v Evropi Angležem ni dopustil, da bi imeli vso južnoazijsko vojno mornarico v Singapuru. Toda, tu je še Amerika, ki budno pazi na vse in je pripravljena vsak hip zasidrati svoje jeklene velikanke v singapurski luki. Močno je pa tu zastopano angleško letalstvo, posebno iz Avstralije. V Singapuru je tudi vrhovno poveljstvo vzhodnoazijskega britskega letalstva, vanj so prišle v zadnjem času številne čete iz Indije, Avstralije in Novega Zelandca. Še leta 1933. je bil tu nastanjen le en polk, zdaj so štiri najmoderneje opremljene divizije.

Trdnjava Singapur je dejansko otok. Opek umetni most ga veže s cesto in železnico na Britski Malaji. Iz riževih polj tega polotoka in samskih ravnin prihaja živež za 600.000 prebivalcev. Da zavarujejo dovoz živeža s kopnega, so tam utaborili močne čete, ki stražijo zaledje trdnjave proti vsem eventualnostim.

Singapur je torej trdnjava daljnosežnega pomena za angleški imperij. Od nje je odvisno, ali bo anglosaški svet ostal gospodar položaja na jugu Azije, na vsem velikem prostoru, ki se vleče od vrhov Himalaje in Hongkonga tja do Antarktika, onkraj Avstralije in Novega Zelandca. Od nje tudi zavisí, ali bo japonsko rumeno pleme prodrlo do vrat Indije in še dalje na otoke Južnega morja.

Singapur je torej trdnjava daljnosežnega pomena za angleški imperij. Od nje je odvisno, ali bo anglosaški svet ostal gospodar položaja na jugu Azije, na vsem velikem prostoru, ki se vleče od vrhov Himalaje in Hongkonga tja do Antarktika, onkraj Avstralije in Novega Zelandca. Od nje tudi zavisí, ali bo japonsko rumeno pleme prodrlo do vrat Indije in še dalje na otoke Južnega morja.

Notranja fronta preročene Grčije

V grških mestih se še ne pozna toliko, da vihra v Albaniji vojna. Življenje teče normalno dalje, na ulicah je polno uniform in avtomobilov. Živeža je dovolj, le za redke reči so vpeljane živilske kartice. Premoga, petroleja in drugih goriv je v isti meri na razpolago, kakor v racionalizirani dobi lanskega leta. Lahko živijo južnjaški tip je izginil z ulic, vsak se zaveda resnosti časa in prispeva s svojim trudom za obrambo celote. Pod predsedstvom prestolonaslednice Fride-rike dela na stotisoče Grkinj tople jo-

pice, nogavice in rokavice za borbe na fronti v globoko zasneženih albanskih gorah. Cele čete mladih prostovoljcev pomagajo družinam, kjer je vpoklicanih več moških v vojno in doma ne zmagujejo dela. Grška dekleta pomagajo povsod, kjer je treba. Organizacije mladine so mrzlično na delu pri poslu, tako v mestih kakor v stikih med zaledjem in fronto. Vsa Grčija je na delu, kar je velika zasluga spretnega vladanja generala Metaxasa, pišejo »Baseler Nachrichten«.

Crippsovi volivci svoemu poslaniku

Stafford Cripps, ki zastopa Veliko Britanijo v Moskvi, je prejel nedavno veliko moralno podporo od svojih volivcev. — Cripps je že pred začetkom sedanje vojne opustil svojo odvetniško prakso, ki mu

je nesla 30.000 funtov šterlingov letno. Ko je bil imenovan za poslanika v Moskvi, je pokazal požrtvovalnost s tem, da je obdržal svoj poslaniški mandat, izgubil pa pravico do poslaniške plače, ki je

General von Greim pregleduje letalski polk von Richthofena

Kultura

Maurice Maeterlinck

M. Maeterlinck je bil po rodu Flamac. Rodil se je v Gandu l. 1862. Otroška leta je preživel na očetovem posestvu v bližini Oostackerja. V otroških letih je gledal, kako plujejo mimo hiše mnoge ladje, kakor da bi plule skozi vrt, v katerega je padala senca njihovih jader. Toda ta srečna otroška leta so kmalu minila in moral je prebiti sedem let v internatu v Gandu, kjer je mnogo pretrpel. V tem zavodu so vzgajali zelo konzervativno, ali vendar so nove socialne struje prebile tudi samostanske zidove in Maeterlinck je pričel izvrševati v Gandu. Njegovo prvo za ničvedno. Tudi pri njegovih starših ni bilo simpatij do njegove poezije. V Belgiji sploh je v istem času vladala rezerviranost nasproti vsakemu duhovnemu udejstvovanju, izvzemši na cerkvenem področju. Mislili so, da je literatura in umetnost sploh nekaj nepotrebnega. Mlada generacija, ki se je temu predala, je nalezela na velik odpor.

Maeterlinckov oče je bil notar in je želel, da sin postane advokat. Maurice je odšel študirat v Pariz. Tam se je poleg študija zelo udeleževal v literaturi. Prakso je pričel izvrševati v Gandu. Njegovo prvo literarno delo je bilo pesem v prozi o pokolju otrok v Vittemu. Z prijatelji je sklenil izdati list »Plejade«. L. 1886. je izšlo 8 števil in imel je celih — 18 naročnikov. Študiral je angleško zgodovino in mističizem. V tem času je nastala drama: »La princesse Maleine«. Zanimivo je pri tej izdaji to, da je izšlo delo v 25 izvodih, katere je pisatelj sam natisnil na malem ročnem stroju. Sele Octave Mirbeau je proslavil Maeterlincka, ko je priobčil v pariških listih kritike njegovih del. Tako je postal mladi pisatelj čez noč slaven. V Belgiji pa so ostali proti njemu še nadalje malodušni in nezaupljivi. Ko je l. 1889. izdal zbirko pesmi »Serres chaudes«. Te pesmi so v Belgiji smatrali za nemoralne. Odšel je v Pariz, kjer je živel in

pisal delo za delom. V tem času je našel dušo, ki ga je razumela in je čutila z njim. Bila je to pevka pariške »L'opere Comique« Georgette Leblanc. Georgetta je v pravem pomenu besede sijajna inkorporacija nove žene, katere odloča sama o svoji usodi, in to zavedno ter v skladu s svojo naravo. Bila mu je vzor žene, a on njej vzor moža. Kot mistik je pričel pisati mnoge mistične drame, katere je Georgetta s svojo odlično igro na odru popularizirala. Odkar je spoznal to ženo, se je spremenil tudi v svojem literarnem delu. Vrnil se je od pesimizma k optimizmu. Maeterlinck upa, da bo človek naposled v stanju »de dompter l'inconnu«.

V »L'oiseau bleu« (Sinja ptica), ki je bajka o hrepenenju po sreči »sinji ptici«, hoče vse kar se da raziskati, a kar se ne da, to spoštuje. Ljudem je dal up v boljšo bodočnost. »L'oiseau bleu« so igrali prvič v Moskvi l. 1908., potem v Londonu in šele l. 1910. v Parizu. Pred nedavnim pa je filmska družba 20-th Century Fox dovršila filmanje Maeterlinckove »Sinje ptice«.

Maeterlinckovo delo bi lahko razdelili na tri razne smeri: drame, filozofska dela in dela iz življenja v prirodi. Njegovo delo je zelo obširno in omenil bom le najvažnejše: »La princesse Maleine«, »Palléset Melisande«, »Monna Vanna«, »L'oiseau bleu«, »Le Bourgmestre de Stilmonde«, »Le trésor des Humbles«, »Le Temple Enseveli«, »La vie des abeilles«, »Le double jardin«, »L'intelligence des fleurs« itd.

Nekaj imamo tudi prevedenega v slovensko. (»Sinja ptica«, »Življenje čebel«). Leta 1911. je dobil Maeterlinck Nobelovo nagrado.

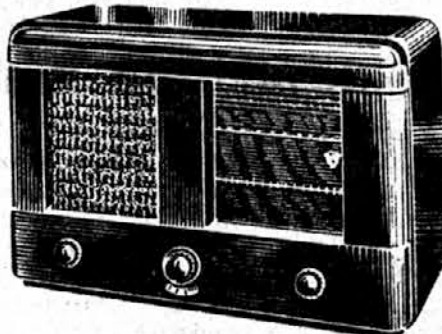
D. V.

k Louis Adamič je član ameriškega obrambnega odbora. Sedaj so mu poverili nalogo, da napiše scenarij za film o emigrantih v USA. Obenem tudi piše novo knjigo, ki bo imela naslov »Plymouth Rock in Ellis Island«.

Zena je ona, ki določa okus in kulturo svojega časa.

Za sodoben dom si izbere

4-ELEKTRONSKI SUPER SPREJEMNIK

ORION
RADIO 150

RADIO d. z. o. z. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7
RADIOVAL, LJUBLJANA, Dalmatinova ulica 13
ANTON BREMEC, CELJE, Miklošičeva ulica 2
L. LUŠICKY, MARIBOR, Koroška cesta 11

mnogo večja. Noben član parlamenta ne more namreč zavzemati položaj, ki je izven države, t. j. ne more biti plačan državni uradnik. Cripps se je tedaj odpovedal plači ambasadorja in zadržal poslanski mandat v parlamentu, da bi ne prekinil parlamentarne kariere. Volivci in delavske organizacije njegovega volivnega okrožja so mu poslali zahvalno pismo v Moskvo za ves trud, ki ga opravlja tam v službi domovine.

Zadovoljstvo z zadržanjem Bolgarije

Najpomembnejši dogodek zadnjih dni je zblizanje med Jugoslavijo in Bolgarijo. Res inata obe državi še od prej pakt o večnem prijateljstvu, toda nedavne izjave, ki so padle v bolgarskem sobranju, so naletele v Jugoslaviji na nezadovoljstvo in odpor. Kasneje podane zagotovitve predsednika bolgarske vlade dr. Filova so napravile v Jugoslaviji zelo dober vtis, kjer miroljubne cilje Bolgarije visoko cenijo. Bolgarski poslanik v Berlinu je ob priliki potovanja skozi Beograd dal novinarjem prijateljski intervju, ki je zbudil v prestolnici optimistično pozornost. Tisk obeh držav zatruje zdej, da ni nobenega nesoglasja v mišljenju obeh prijateljskih sed, piše »Pester Lloyd«.

Bivši slovenski poslanec Istre aretiran

Iz Rima poroča »Hrvatski Dnevnik«: Kakor javlja iz Trsta »Popolo di Roma«, je bivši slovenski poslanec Istre, Josip Srebrnič brez potnega lista prekoračil jugoslovansko mejo z namenom, da tam izroči v tisk svoje veliko zgodovinsko delo, študijo o odnosih med Slovani in drugimi narodi. To veliko delo naj bi imelo močan vpliv na razvoj slovenske zgodovine in literature. Srebrnič je prestopil mejo, z jugoslovanskega ozemlja so ga pa vrnili v Italijo. V Rimu so pregledali vsebino njegovega dela, ki ga je nosil s seboj. Ko so videli, da gre za literarno stvar, so Srebrniča obsodili zaradi nezakonitega prehoda meje na dve leti težke ječe in 20 tisoč lir denarne kazni. Josip Srebrnič je Solkančan in je bil izbran za slovenskega poslanca na komunistični listi.

Širite »Večernik«!

Gospodarske vesti

Onemogočite „črno borzo“ z žitom in moko!

Pred dnevi smo objavili dopis o prekupevalcih, ki kljub maksimiranim cenam kupujejo pšenico po višjih cenah ter jo tako odtegujejo dirigirani prehranjevalni akciji. Prejeli smo o tem vprašanju nov dopis, ki pravi: Cene pšenice so bile določene začetkom tekoče žitne kampanje na 250 din za 100 kg. Določeno pa je bilo tudi, da se bodo te cene postopoma zvišale do 300 din. Že to je dalo spekulantom povod, da niso dali pšenice na trg. Pozneje je bila premija ukinjena, cena pa določena na 300 din; cena slovenski pšenici s prispevkom za banovinski socialni fond na 327 din franko postaja. Torej je že sam način določanja cen, poleg

slabe žetve in drugih izrednih potreb oteževal preskrbovanje pšenice. Kmetu je dovoljeno obdržati za vsako osebo v gospodinjstvu 300 kg pšenice na leto. S to količino lahko razpolaga. Pšenično moko pa rabi kmet le ob praznikih ali pri težkem delu, posebnih prilikah in podobno. Vsakdanji kruh si peče iz mešanice rži, koruze, krompirja, ajde ali ječmena. Sedaj, ko mora tudi on vse dražje plačevati, mu je dobrodošla višja ponudba šušmarjev in prekupevalcev, ki mu pridejo po blago kar sami v hišo. V času, ko so mnogi v skrbeh, da bi si zagotovili žito ali moko vsaj do nove žetve, je prepoved in ilegalna predelava prav rentabilna.

Svoj verižniški riziko si »pošteno« zaračunajo pri preprodaji sami, pri predelavi (ki jim omogoča čim večjo količino pogrešane ničlarice), za njih ne veljajo maksimirane cene, ne plačujejo splošnega davka in banov. socialn. prispevka itd. Pri 100 kg zaslužijo tako do 120 ali 150 din! Slični pojavi so tudi pri nakupu koruze. S procentualno višjim izmetjem zdroba konkurira šušmar samemu Prevodu in vsakemu trgovcu ter doseže še dober zaslužek. Zato je v interesu konsumentov, poštenih trgovcev in mlinarjev, da se taki pojavi onemogočijo, sicer si bomo zaman belili glave s problemi prehrane.

Nakaznice za kruh in moko po 1. II.

Po raznih ukrepih, ki so skušali racionalizirati prodajo pšenične moke in kruha, bomo dobili s 1. februarjem končno nakaznice za kruh in moko. Nakaznice naj bi omogočile popolno racionaliziranje pšenične moke in kruha, kolikor je pečen iz pšenične moke. Konsumenti prejmejo tudi z nakaznicami količine, ki jih je določila že nova odredba od 1. jan. t. l. in s katero prejme lahko vsaka oseba na mesec 4 kg pšenične moke, za otroke po 3 in 2 kg, za delavce po 5 kg. Ker je enotni kruh v banovini izdelan iz 40 odst. enotne presejane pšenične moke ter 60 odst. koruzne moke, lahko prejme vsakdo namesto 1 kg pšenične moke 3.33 kg kruha. Odrasla oseba dobi na mesec torej 4 kg pšenične moke ali 13.33 kg kruha, za otroke (s posebnimi nakaznicami) do 6 let 2 kg moke ali 6.66 kg

kruha, od 6 do 14 let 3 kg moke ali 10 kg kruha. Za delavce pri težkih delih je predviden poseben dodatek 1 kg moke ali 3.33 kg kruha na mesec. Posebne nakaznice so predvidene tudi za tujce. Kontrolirane bodo tudi zasebne zaloge. Gostinski in slaščičarski obrati prejmejo na mesec določene količine, ki bodo določene na predlog njihovih stanovskih organizacij. Posamezni odrezki nakaznic določajo 75 gr moke ali 3.33 kg kruha mesečno. Le prvi odrezek za določeni tedni določa 33 dkg kruha ali dvakrat po 50 gr moke. Glede drugih živil se pa merodajni še niso določili, ali dobimo tudi za njih nakaznice ali pa tako zvane družinske nakupne legitimacije. Slovenija bo edina pokrajina v državi, kjer bodo uvedene nakaznice za kruh in moko na področju cele banovine.

PRISILNO KONCENTRACIJO NEMŠKEGA BANČNEGA KAPITALA V JUGOSLAVIJI

napovedujejo nemški listi. Izvršila bi se okrog Splošne jugosl. bančne d. d. v Beogradu, katere novo vodstvo živa popolno zaupanje merodajnih nemških krogov, in ima vse možnosti za izvajanje velikih načrtov v bodočnosti. Ta banka, ki je nedavno povečala kapital od 60 na 100 milijonov, naj bi postala celotna centrala za ves Balkan ter bi po namestitvi koncentraciji bila sposobna za financiranje velikih nemških gospodarskih načrtov v Jugoslaviji in sosedstvu.

g Lastnica nove trgovine nam je poslala dopis, v katerem se pritožuje zaradi določbe nove naredbe o prodaji mila za pranje, ki določa, da prodaja ne sme biti večja, kot je bila pred 1. sept. 1939. Po udarja, da so z njo prizadeli trgovci, ki so šele v 1940. l. odprli trgovino in ki prav tako plačujejo davke. Jasno je, da bo

treba pri izvajanju omenjene naredbe in ravno tako pri izvajanju najnovejših uredbe o omejitvi konsuma misliti tudi na nove trgovine, saj predvideva tudi izjeme v drugih slučajih, kjer so nastale izpremembe.

g Surovo nafto nam bodo plačali Nemci del tranzitnih stroškov v smislu sporazuma, ki je bil dosežen na zadnjem zasedanju jugoslovansko-nemškega stalnega gospodarskega odbora, in po končnih pogajanjih pred kratkim v Berlinu. Tako prejmemo tudi mi del količin romunske nafte, ki jo izvažajo Nemci.

g Obtok bankovcev se je po najnovejšem izkazu Nar. banke zmanjšal za 259 na 13.492 milijonov. Kovinska podlaga je narasla za 1.152.550.93 na 2.786.676.080.90 din, devizna pa za 69.294.593.82 na 783 milijonov 579.222.30 din. Obtok in obveznosti na pokaz so bile skupno 17.625.017.857 din 33 par, s skupnim kritjem 25.29 odst., kritje v zlatu pa je bilo 20.73 odst.

g Vsedržavna konferenca mesarskih obrtnikov bo 11. in 12. febr. v Beogradu. Zahtevali bodo maksimiranje cen živi živali, ker po njihovem mnenju drugače ni mogoče doseči stalnih cen mesarskih proizvodov.

g Tekstilna šola v Varaždinu bo odprta že letos.

g Pravilnik o izvoznih klavnicah je podpisal trgovinski minister.

g 25 do 30 din za kg hmela so prejeli v zadnjem času prodajalci savinjskega hmela. Doslej je prodano le 17 odst. lanskega pridelka — pod roko. Hmeljarji upajo, da bodo pogajanja za prekomorski izvoz rodila uspeh ter bodo kmalu lahko dosegli boljše cene in prodali še ostale količine.

g Za prehrano prebivalstva v pasivnih predelih banovine Hrvaške v treh zimskih mesecih je nujno potrebnih 7.500 vagonov žita ter 190 milijonov din kredita v te svrhe. 2.5 milijonov prebivalcev teh predelov pridelajo letno 45.000 vagonov žitaric. Če znaša potrošnja na osebo letno 3 q, bi morali v te predele uvoziti letno 30.000 vagonov ali mesečno 2.500.

g 10.000 kg kosilna letno potrebujejo dalmatinske tovarne za konzerviranje rib pri sedanjih kapaciteti. Ker ga primanjkuje, so začele tvornice v hude neprimike.

g Vodno zvezo Donava - Jadran predvidevajo načrti še iz Avstroogrske in sicer tudi po strugi reke Kolpe, ki bo postala plovna s pomočjo velikih jezov. Na tej črti sedaj merijo teren v okolici Petrinje. To delo naj bi bilo uvod v izgraditve velikega projekta o vodnem prometu po Kolpi med Siskom in Karlovcem. Pri Petrinji bo velik jez. Dela so v režiji banovine.

g Za uvoz avtomobilskih gum iz Japonske je dosežen sporazum med deviznim ravnanstvom in zastopniki japonske ind. gum.

g Francoz, ki hoče kupiti čevlje, mora napisati prošnjo predsedniku občine in dokazati, da so mu nujno potrebni. Svoobodnja prodaja čevljev je ukinjena že 6. januarja. Slično usodo bo baje doživela tudi prodaja perila in oblek.

g Proizvodnja bakra v Turčiji stalno narasča. Trgovinska zbornica v Carigradu poroča, da so turške topilnice bakra ponudile na notranjem trgu 1. 1938 1965 ton bakra, 1. 1939 6330 ton, 1. 1940 pa že okrog 10.000 ton.

g Samo dvoje vrst tipiziranega toaletnega mila je predpisalo italijansko ministrstvo za korporacije ter je od novega leta naprej prenehala prodaja iz starih zalog. Tipizirano milo mora imeti naznačeno težo, kvaliteto in kraj proizvodnje. Že prej je prenehala tudi prodaja milnega prahu, ki ni tipiziran.

Drobne novice

n Nj. Vel. kraljica Marija je za svoj rojstni dan prejela čestitke, ki izražajo rodoljubne želje. Po najvišjem nalogu pisarne Nj. Vel. kralja je čast izjaviti zahvalo vsem, ki so poslali čestitke, kakor tudi vsem, ki so se ob tej priliki vpisali v dvorsko knjigo. (Iz pisarne Nj. Vel. kralja.)

n Hrvatski invalidi so imeli skupno zborovanje v Zagrebu. Med drugim so zahtevali samostojno zvezo vojnih invalidov za banovino Hrvatsko.

n Velik požar je nastal na bogoslovnem poslopiju v Zagrebu. Na mansardi, ki je pred kratkim zgrajena za 1.200.000 din, so z varjenjem popravljali cevi za centralno kurjavo. Med odmorom pa so se vžgale deske in je plamen objel mansardo. Skoda je zelo velika, poslopje pa zavarovano.

n 19.300.000 din je najela beogradska občina pri DHB za dograditev carinarnice in nakup zemljišča na novem savskem pristanišču.

n V vlaku je rodila ženskega otroka Jela Crljen iz Sitrge pri Sibeniku. Potovila je v porodnišnico. Pri porodu ji pomagali sopoltniki. Otrok je pozneje v bolnišnici umrl, mati pa je zdrava.

n Trenje premalo namazane osi pri nekem stroju je povzročilo požar tvornice za predelovanje konoplje v S. Palanki. V 2½ urah je zgorela tovarna do tal in še 6 in pol vagonov konoplje.

n Volk je napadel sredi belega dne progovnega čuvaja na postaji Josipdol. Čuvaj ga je ubil z motiko. Pri Dugi Resi v bližini Karlovca je povozil volka plug za čiščenje proge.

n 18 milijonov din posojila je zaprosila pri Sutorju mostarska občina za odplačilo starih dolgov ter za zidavo velikega občinskega doma z dvorano za gledališče, kino in velike prireditve.

n Razstava palestinskih narodnih fondov je bila odprta v Beogradu. Prikažeje v slikah, grafikih, fotografijah uspehe dela Židov v Palestini.

Radio

Sreda, 22. januarja

Ljubljana: 7.15 pisan venček veselih zvokov, 12 pisani napevi, 13.02 na harmoniko igra R. Piliš, 17.30 šramli in citre, 18.02 verskih pomiritev (prof. S. Lenarčič), 18.20 pevske vaje »Poje z nami« (prof. L. Kramolec), 19.25 nac. ura, 19.50 uvod v prenos, 20.00 prenos iz opere. — Beograd: 12 koncert ruske orkestralne glasbe, 13.50 italijanske pesmi in arije, 14.20 iz Beethovenovih del, 18.35 narodne pesmi, 20.00 prenos opere. — Zagreb: 13 plesna glasba, 20.00 plesna glasba RO, 20.30 Respighijeva sonata, 22.15 Rahmanninov koncert. — Bratislava: 12.05 operne arije, 15.30 slovaška glasba, 19.40 orgelski koncert, 21.00 plesna glasba. — Praga: 12.40 duo harmonik, 15.00 pisan koncert, 18.25 koncert zabavne glasbe, 21.15 koncert zabavne glasbe. — Sofija: 11.45 opoldanski koncert, 12.15 lahka in plesna glasba, 19.15 lahka gl. RO, 20.00 koncert Schubertovih skladb, 21.30 koncert lahke lasbe, 22.05 koncert zabavne gl. — Anglija I: 12 zabavnih spored, 15 orkestralni koncert, 20 večerni spored, 21.15 pisan koncert, 23.15 plesna gl. — Francija I: 13.15 koncert, 15 komorna ali simfonična gl. 17 koncert zabavne gl. — Italija I: 14.30 operetna gl., 18.40 koncert, zabavna gl., 19.30 simfonični koncert nem. gl. — Budimpešta: 19.30 prenos iz opere, 23.20 ciganski orkester.

W. E. BARTHELL:

ŽENA V DŽUNGLI

Eksotični roman iz INDIJE

»Prihodnji ponedeljek se odpraviva mister Forrest in jaz na potovanje.«

Strmeče vzame James Wilgard cigaro izmed zob.

»Potovanje?«

»V Dardshilling — v tvojo letno hišico.«

Obraz Jamesa Wilgarda je rdel.

»Mister Forrest — s teboj? In v kak namen?«

»Pomagal mi bo priti na sled Agnes.«

Desnica Jamesa Wilgarda je treščila ob mizo, da je vaza z rožami poskočila.

»Ka — kaj hoče?«

Hrabro je Beata vzdržala njegov pogled.

»Njemu se nikakor ne zdi nemogoče, da bi vendarle ne našli kake sledi za otrokom.«

James Wilgard zazlija, vzkipi od jeze, vrže pravkar prižgano cigaro v velikem loku na vrt, sklopi zopet željusti, da so zobje zaškrpali, in odvihra brez besede v sosednjo sobo. Z enim sunkom dvigne telefonsko slušalko in zahteva zvezo s Kalkuto. Beata je vstala in stopila za njim. Z rdečim obrazom je čepel na naslonu svojega stola.

»Stric James, — kaj hočeš?«

»Daj mi mir!« je zamrmral Američan: umrl je pest v boke in grizel spodnjo

ustnico.

Beata se okrene in odide na vrt.

Cvrčeči glas žuželk je drhtel v zraku kakor čarobna pesem. Veli so težki valovi vonjav.

Beata je počasi hodila po zavitih poteh in sanjnila... vedno znova je zraščal pred njo, čisto blizu, čisto živo, drzen, zagorel obraz s temnimi obrvmi, sivimi, veselimi očmi in gladko nazaj počesanimi, temnoplavimi lasmi... mož, ki ji hoče pomagati: Henry Forrest.

Med tem je dobil James Wilgard zvezo s Kalkuto. Naročil si je številko hotela »Imperial«, v katerem je Anglež stanoval. K telefonu je prišel on sam.

James Wilgard je tako razburjeno preklinjal v aparat, da je na drugem koncu nastal najprej molk; potem šete je zazvenelo vedro smejanje.

»Resnično, mister Wilgard, nisem vedel, da ste lahko tudi kakor kak volk! Če dovolite, se zglašim jutri osebno pri vas — imam tako in tako še mnogokaj urediti z missis Wilgard.«

»Da, le pridite!« je pulnil James Wilgard in stisnil pest.

Odgovor v aparatu je bilo ponovno smejanje, James Wilgard vrže slušalko na vilice.

Ko je Beata zopet vstopila na verando,

27 je sedel James Wilgard z novo cigaro nad svojim časopisom.

»Tvoj mister Forrest bo jutri tukaj!« jo je obrenčal.

»Kako — v Balasor pride?«

»Da. In tedaj mu odprem oči. — Vidva oba sta blazna. Tu človek kani najti razumnega človeka in pameten svet — in —«

»Stric James, ta mož je hladna, čista glava!«

»Zato pa je tvoja toliko bolj vroča! In zmešana glava kaj lahko zmeša še drugo; zlasti, če ta druga glava pripada kakemu možu.«

»Stric James —«

»Je sploh nemogoče — družaben škandal — da odhaja moja nečakinja s popolnoma tujim človekom na pustolovščine. Za kaj takega si mnogo premlada in mnogo prelepa. Da, nič se ne brani: mnogo — prelepa! — Popolnoma razumem, kaj žene tega gospoda Angleža v tvoje vode. Le nič ne zmišljuj!...«

»Stric James, tega za nobeno ceno ne smeš dejati gospodu Forreštu! — S tem žališ njega in žališ mene —«

»Toda jaz se naj mirno dam žaliti od tebe, kaj? Moja skrb zate, moj trud ništa nič vredna, kaj? Jaz sem seveda samo star, odvišen mož, he-he?« ji je zaščel James Wilgard bojevit v obraz. Beatin pogled se je omilil.

»Saj veš, kako sem ti hvaležna, stric James —«

»Potem dokaži svojo hvaležnost s tem, da se odpoveš vsem tem svojim zme-

šanim načrtom! Iskati otroka med tri sto milijoni ljudi, otroka, ki je izginil že pred poldrugim letom! To je zaletlost! Agnes je mrtva — slišiš — mrtva!«

»Strašen si, stric James.«

»Ti — ti si strašna. Namesto da bi rano zacelila, vedno znova grebeš po njej in mučiš sebe in druge! Napravi konec, pravim ti! Daj si mir, potem bo imel mir tudi tvoj otrok!«

»In tudi, če mi stokrat vse to poveš — storila bom, kar moram.«

Molk v sobi. Tudi vrt zunaj je ležal tiho kakor v snu. Trdo so zveneli samo koraki matere; in trdo so se zaprla vrata za njo.

Težko postavo Jamesa Wilgarda je spreletel drget; z vzdihom je sedel za svojo pisalno mizo.

Prikratk v življenju je čutil šibkost starosti.

Častitljivi Ghagira, ki je stal ob vrtu, nem vrodu pripravljen za sprejem, je peljal mister Henryja Forresta skozi vrt proti verandi. Pričakoval je, da bo našel Beato, toda sprejel ga je mister Wilgard sam.

Američan seveda ni vedel, da je Ghagira smuknil k Mawasi in ji nekaj pošepetal — da je Mawasa hitela k Beati — in da je Beata, oblečena za sprejem, čakala v svoji sobi na to sporočilo. Wilgard je pozdravil prišleca s priklonom in kratkim stiskom roke ter začel takoj sipati nanj tok svojih obtožb.

(Dalje)

Nov ce

Državni uradnik v službi naroda

Kadar pravimo »državni uradnik«, mislimo na vse tiste, ki so v službi narodne skupnosti in ki prejema od njene vrhovne upravne organizacije — države — odškodnino za poverjeno in točno vnaprej določeno delo. To so člani tiste vrste činiteljev narodne skupnosti, ki v njenem imenu ter po njeni volji, navodilih in smernicah, izraženih v zakonih, uredbah in predpisih, opravljajo funkcijo uprave. Mislimo torej na vse tiste, ki jih v vsakdanjem življenju navadno imenujemo »državni nameščenci«, med katere štejemo seveda tudi tisto vrsto uslužbencev, ki jih še danes nazivamo »delavci«.

Sem prištevamo torej vse tiste, ki opravljajo za narodno skupnost in v njenem imenu razne upravne in strokovne posle, brez katerih bi ta skupnost ne mogla živeti niti napredovati.

To delo je torej »javno delo«, ker se opravlja v imenu splošnosti in se razlikuje od dela, ki ga opravljajo v interesu posameznikov ali posameznih službenih edinic.

Ta služba se torej ne sme smatrati za navaden »poklic«, »eksistenco« ali delo, ki zagotovi obstoj nekega uslužbenca ali njegove družine, marveč jo moramo smatrati za »dolžnost«, ki jo ima izpolnjevati družabni red »državnih uslužbencev« v kompliciranem stroju narodne skupnosti.

Javna služba je torej obvezna in brezpogojna. Nihče je ne more biti razrešen ali oproščen, dokler je v družabni vrsti javnih nameščenec in dokler je sposoben za to delo, medtem ko se zasebna služba ne more vezati na določene pogoje.

Pridemo torej do zaključka, da je za obstoj vsake narodne skupnosti brezpogojno potrebna splošna dolžnost dela, kar pa še danes mnogi in posamezniki ne upoštevajo.

Kakšno naj bo delo uradnika v službi naroda? To delo mora strogo odgovarjati zakonu, uredbam in predpisom in mora biti v korist narodu kot celoti. Ker so vsi člani narodne skupnosti pred zakonom enaki; uživajo vsi enake pravice in dolžnosti; v delu ne sme biti niti trohice subjektivnosti.

Uradniško delo in postopek pri izvrševanju zakona morata biti napram vsem in vsakomur strogo objektivna, pa naj bo to za posameznika ali posamezno družabno panogo. Pri tem ne sme biti nikakega popuščanja ali pritiska. Prav tako ne sme biti uradniške samovolje, v katero večkrat zapadejo gotovi elementi, katere nazivajo »birokrate«. Izkušnje nas uče, da so tudi takšni elementi, ki svoje postopke vežejo večkrat s čisto političnimi momenti — plše januarska številka »Hrvatskega železnice«.

Usodni koruzni žganci

Delavska družina Jakoba Zupana v Zidanem mostu je večerjala koruzne žgance. Kmalu po večerji je postalo 12 letni hčerki Verici iz prvega očetovega zakona in očetu Jakobu slabo. Bolečine v želodcu so bile vedno hujše, tako da so morali poklicati zdravnika. Ta je ugo-

tovil smrtnonevarno zastrupljenje. Verica je zastrupljenju podlegla, njen oče pa je v celjski bolnišnici. Ker je to zastrupljenje zelo skrivnostno, so poslali želodec pokojne deklice Kemičnemu institutu v Ljubljani, da ugotovi strup. Oblasti so uvedle strogo preiskavo.

Celje

Zbor sokolske župe

V Narodnem domu v Celju je bil v nedeljo občni zbor Sokolske župe v Celju. Na predvečer je bila seja delegatov. Občni zbor je vodil župni starišina Jože Smerčnik. V svojem govoru je orisal delo župe v minulem letu. Delo je bilo osredotočeno v narodno obrambni smeri. Sokolstvo je pokazalo razumevanje in povezanost med seboj. Zaveda se sedanjega položaja in dela v pravcu današnjih bitnih zahtev. Poročila vseh funkcionarjev so bila soglasno vzeta na znanje. Udeležba na zboru je bila pohvalna. Od 55 župnih edinic je bilo zastopanih 42. Manjkajoče edince se zbora po večini niso

mogle udeležiti vsled slabih prometnih razmer. Savez SKJ je zastopal starišina mariborske Sokolske župe dr. Milan Goršek. Uprava župe je ostala v glavnem ista, poživela pa se je s pritegnitvijo mlajšega članstva. Zbor je potekel v najlepšem redu in solidarnosti. Apelirali so na članstvo, da se sokolske vrste še bolj strnejo okrog svojega mladega vladarja, zlasti ker smo stopili v jubilejno leto. Poudarilo se je, da morajo vse edince izvršiti v tem letu program sokolske Petrove petletke, v kolikor še ni izvršen. Vsakdo naj stoji trdno na braniku domovine v pripravljenosti za vsak slučaj.

c Delo prehranjevalnega urada v Celju. Prehranjevalni urad ima z ureditvijo racioniranja živil mnogo dela. Sedaj je prebivalstvo vrnilo vprašalne pole. Mnogi so pole netočno izpolnili, zato je imel urad oteženo delo. Uredil je statistiko, ki kaže, kako so se prebivalci odločili za trgovce. Prehranjevalnemu uradu načeljuje mestni župan dr. Voršič. Pripomniti je potrebno, da bo moral urad po resničnih strokovnjakih voditi kontrolo nad mlini, da zaradi izdelkov, ki so se posebno v začetku izkazali za zelo slabe, ne bo priložb od strani prebivalstva glede kvalitete mlevskih izdelkov. Kdaj bo urad začel izdajati karte za živila, še ni določeno.

c Potrošnja piva je v začetku leta 1941 zaradi visokih cen vina zelo narasla. V Savinjski dolini kar za 100 odst. drugod za okrog 60 odst. Zaloga piva in gostilničarji se preskrbujejo z ledom, ki ga potrebujejo sedaj velike količine. Vreme za nabavo ledu je bilo doslej zelo ugodno.

c Kdor želi kupiti, prodati, ali kar koli, naj odda mali oglas v upravi »Večernika« v Celju, Prešernova ulica 3. Uspeh ne bo izostal.

c Darilo. Mesto cvetja pokojnemu Francu Pušniku, je podaril industrijec Blaž Sodin pevskemu odseku Gas. čete v Gaberju 100 din.

c Aretirali so nekega moškega, ki je lani ukradel s kamenite mize v mestnem parku fotografski aparat. Lastnik aparata se naj zgleda v kriminalnem oddelku na policiji.

c Pri smučanju si je zlomil nogo 16 letni trgovčev sin Ivan Sager iz Celja.

c Pes je ugriznil na cesli v Dolgi gori pri Ponikvi 8 letnega pos. sina Slavka Juršeta.

c Lepega kozoroga je ustrelil divji lovec v lovišču v Planici pri Sevnici.

Dajte mi 3 metre samoverznic!

Kdo bi tako kupoval, namesto da bi vprašal po kakovosti! Pri nakupu žarnic zahtevajte izrecno le kvalitetno TUNGSRAM-KRYPTON žarnico:

Ista da več sončnim žarkom podobne svetlobe in porabi pri tem mnogo manj toka!

BOLJŠA LUČ, MANJŠI STROŠKI!

Teden zimske pomoči v Sloveniji

Včeraj smo poročali, da je bil v Ljubljani imenovan odbor zimske pomoči za Slovenijo. Ta odbor je določil, da bo od 2. do 8. februarja v dravski banovini »teden zimske pomoči«. V tem času se bodo v Sloveniji zbirala sredstva za zimsko pomoč v trgovinskih, obrtnih in industrijskih podjetjih, po lokalnih, po cestah in ulicah ter v hišah. Vse priredit-

ve v tem tednu naj bi bile po možnosti v korist zimske pomoči. Sredstva, ki jih bodo zbrali krajevni odbori zimske pomoči, bodo ti sami razdelili potrebna v svojem delokrogu, sredstva odbora zimske pomoči za dravsko banovino bo ta razdelil med krajevne odbore za zimsko pomoč na banovinskem področju.

o Slov. Bistrica. V prostorih mešč. šole se je pričela kmetško nad. šola, katero obiskuje 23 kmečkih fantov iz bližnjih vasi. Razen vseh kmet. panog se na tečaju obravnavajo tudi davčna in pravna vprašanja, v kolikor jih pač kmečki fant na posestvu naj zna. Tečaj je dobro organiziran, predavatelji so večinoma iz mesta. Letos je posebno opaziti, da ban. uprava kmet. nad. šolstvo posebno pospešuje. Gotovo pa je, da bodo te šole mnogo pripomogle k večji proizvodnji domače grude.

o Vse tri radijske postaje v Jugoslaviji so imele skupno anketo na kateri so razpravljali o sodelovanju. Odslej bodo prenašale vse postaje isto nacionalno uro, sestavili pa so načrt bodočega sodelovanja. Večkrat se bodo zastopniki radijskih postaj sestajali in razmotrivali o skupnem delu.

o St. Janž pri Dravogradu: Tudi tukajšnja šola je obdarovala 89 otrok z obleko, perilom in obutvijo. V imenu obdarjenih otrok se šolsko upraviteljstvo predvsem zahvaljuje banski upravi, tekstilni tovarni Ornik in Mitrovič na Otiškem vrhu, ki je s perilom in obleko obdarila nad 30 otrok. Družbi sv. Cirila in Meloda v Ljubljani, podružnici v Mariboru ter podružnici Slovenske straže v Mariboru, ki sta podprli božičnico razen z obleko in perilom tudi s čevlji.

o V Luščki vasi je umrl 94 letni posestnik, preužitkar Sproger Filip. Poročen je bil blizu 60 let. Zgradil je v bližnji okolici 14 hiš in jih potem naprej prodal. Birmal ga je še škof Anton Martin Slomšek, kar je vedno s ponosom poudarjal. V šolo ni hodil, vendar se je sam naučil pisati in čitati ter računati, kar mu je bilo potrebno pri njegovi lesni trgovini, ki je do zadnjega ni opustil. Kadil ni, izvežmši pri vojaki. Tudi ni pil, je dejal, čez mero.

ZAMRZNJENE TRACNICE POVZROČAJO NESREČE

Na liški progi je zaradi zamrznjenih tračnic iztiril tovorni vlak. Žrtev ni bilo, pač pa je materialna škoda precejšnja. Progo so čistili polnih 12 ur. Južno vreme bo te nevšečnosti odpravilo.

Ljubljana

a Sokol Ljubljana II (Trnovo) je imel letošnji občni zbor prvič v svojem novem domu, ob veliki udeležbi članstva in zastopnikov sokolske župe. Zbor je vodil starosta Vinko Kocijan. Poročila so pokazala lepo napredovanje te sokolske poslovanke, ki šteje danes 206 članov, 93 članic, 62 naraščajnikov, 12 naraščajnic, 58 dečkov in 66 deklic. Denarnega prometa je imelo društvo lani nad 2 milijona din. Novi dom je vreden 1 milijon din in bo dokončno dograjen še letos. Pri volitvah je bila soglasno izvoljena po večini dosedanja uprava z zaslužnim starostar Kocijanom na čelu. Sprejet je bil med drugim predlog, naj bi se letos ob slovesni otvoritvi novega doma vršil v Trnovem župni zlet.

a Na snago in higieno po ulicah bo, kakor poročajo z mestnega poglavarstva, policija odslej bolj strogo pazila. Po zdravstveno-polijskih predpisih zapade kazni 500 din globe ali 10 dni zapora vsakdo, ki pljuje po hodnikih, kakor tudi tisti, ki njegov pes pušča mesnago na pločnikih.

Kraljica je darovala 100.000 din

za gradnjo dečjega okrevališča na Vodnu pri Skoplju. Večje vsote so darovale tudi razne ustanove.

NENAVADNA SMRT

V Kotoru je napravil v nenavadnih okoliščinah samomor 65 letni posestnik Ivan Petrovič-Poljak. Bil je bolan za gripo. Bolezen ga je telesno in duševno popolnoma izčrpala. Petrovič je dal poklicati duhovnika, da bi se izpovedal. Res se je izpovedal, prejel zadnjo popotnico, nato pa ga je duhovnik še mazilil s poslednjim oljem. Ko je duhovnik odšel, je počil strel in Petroviča so našli v postelji mrtvega.

Soomnite se CMD!

Spomini zagrebškega pokopališkega zvonarja

Sredi pogrebnih molitev ob odprtem grobu vstal iz krste in z ženo odšel v sosedno gostilno

Popularni zvonar zagrebškega »Mirogoja« Nikola, je te dni slavil 20letnico ne-hvaležnega poklica zvoniti umrlim meščanom pri pogrebu. Ob tej priliki ga je obiskal reporter »Zagrebačkega lista«, kateremu je pripovedoval več zanimivih dogodkov iz svojega dolgoletnega službovanja na pokopališču. Radovednemu novinarju je že kar od vsega početka zanikal, da ga nikoli ni strašilo in da se je privadil božje njive kakor doma svoje borne izbice.

Največ dela je imel enoroki Nikola — drugo je izgubil na italijanski fronti v zadnji svetovni vojni — v letih 1918. in

1919., ko je v Zagrebu razsajala španska mrzlica in ko je bilo dnevno preko 30 pogrebov. Takrat je od jutra do večera z majhnim zvoncem pozval pokojnim meščanom na zadnji poti.

Med najzanimivejše doživljaje spada vsekakor »vstajenje« znanega Zagrebčana pred 20 leti. Kakor še vedno, je tudi takrat zvonil ob njegovem pogrebu. Žalni spreved se je ustavil pred jamo in duhovnik je pel pogrebne molitve. V času, ko je pel »In angeli naj te povedejo v rajske dvore...«, je pričel »mrlič« razbijati v krsti. Duhovnik in bližnji pogrebci so se zmedli, za hip jim je zastal dih, nato pa so se spet zavedli. Spet je du-

hovnik ponovil omenjene besede; takrat pa je močno zaropotalo in pokrov krste se je dvignil, iz nje pa je stopil »pokojni« Zagrebčan ter dejal duhovniku:

»Prečastiti, naj angeli še nekoliko počakajo, ker mi je sedaj vendarle še lažje v Zagrebu... Žena«, je zaklical proti dami v črnini, ki se je prav tedaj iz strahu onesveščala, »pojdiva na južino«. In odšla sta v bližnjo gostilno.

Reporter, ki ni verjel temu nevsakdanjemu doživljaju, je pregledal stare zagrebške dnevnike iz tistih let in ugotovil, da je bil doživljaj zvonarja Nikole resničen...

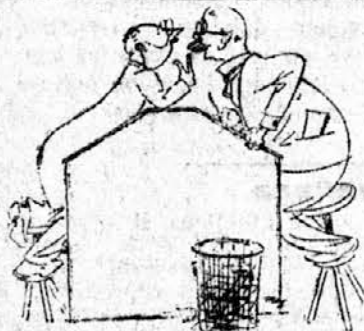
Zanimivosti

Odkrili so novo zdravilo proti otroški paralizi

Dalje sežni zdravniški poskusi, na katerih rešitev nestrpno čakajo tisoči in tisoči mate,

Zdi se, da bo znanost spet slavila pomembno zmago nad stisko, v kateri se po vsem svetu nahaja na tisoče mater. Iz Amerike poročajo, da so ondi trije zdravniki-znanstveniki odkrili lek proti otroški paralizi. To strašno bolezen so odkrili okoli leta 1840. Celih sto let že človeštvo išče zamen učinkovitega leka. V tem času je ta morilka pobrala na tisoče in tisoče otrok, koliko pa je šele število onih, ki jih je naredila za pahljence in večne nesrečnike. Med temi nesrečniki je sam današnji predsednik USA Franklin Roosevelt. Že kot dečka ga je napadla paraliza. Z močno voljo se ji je zoperstavil, toda docela je ni mogel premagati. Za vse življenje mu je zapustila vidne znake, ko mu je pokvarila noge.

Podoba pa je, da je trem pogumnim in vztrajnim znanstvenikom le uspelo priti tej uganki do dna. Pri svojih raziskovanjih so se poslužili metode Pasteurja in Charlesa Nocolle, ki je bil odkril povzročitelja tifusa. Povzročitelj otroške paralize (poliomyelitis) je mikrob, ki je pod mikroskopom neviden. Tako je neznan, da prodre celo skozi porcelanaste filtre.

— Prejšnji teden sem vam posodil 100 dolarjev. Reki ste mi, da jih potrebujete le za kratek čas.

— Popolnoma točno! Še prej ko v petih minutah sem jih porabil!

Krzneni plašč

Zakonska scena v trenutku, ko žena telefonira krznarju

— Čeprav je to res zelo redka prilika, vendar je, gospod krznar, 15.000 din le preveč. Dajte mi plašč za 10.000 din! Kako prosim? Kako? Da vzamem drugi plašč za 4000 din? Kaj, vi ga daste tudi na obroke? ... Počakajte malo pri aparatu ... moj mož je pravkar prišel domov ... Pogovorim se z njim ... takoj ...

Mož (vstopi): — Kaj se moraš najprej z menoj pogovoriti?

Žena: — Veš, zadeva s krznarjem. Pomisli, on daje plašč za 4000 din na štiri obroke po 1000 din.

Mož: — Telefoniraj mu, da ne pobiram denarja na ulici!

Žena: — Tako, tebi je torej 1000 din preveč za krzneni plašč, samo jaz ne bi smela ...

Mož: — Letos lahko še nosiš zimski plašč, ki sem ti ga kupil pred tremi leti.

Žena: — Toda, prosim te, plašč je že tak, da ne morem s teboj na ulico.

Mož: — No, v najslabšem primeru pa ne boš to zimo šla z menoj na izprehod. Jaz lahko potrpi do pomladi.

Žena (začne jokati): — Krznar čaka na telefonu, mene je do kosti mrzlo ...

Mož (nervozno): — Kaj mi misliš delati scene?

Žena (jokajoč): — Hočem nov krzneni plašč. Daj mi 1000 din!

Mož: — Telefoniraj krznarju, da bova prebila zimo v Dubrovniku, tam ti ne bo treba krznene plašča.

Žena (cepetajoč z nogami po podu): — Bom dobila denar za plašč ali ne?

Mož (odločno): — Ne!

Žena (vsa iz sebe): — Ne morem zdržati niti trenutka več pri takem človeku. Pospravila bom svoje stvari in odšla k materi!

Mož (ironično): — Ali naj ti pomagam pri pospravljanju?

Žena: — Ne potrebujem tvoje pomoči. Sama bom uredila vse. (Sede in začne besneti).

Mož (gleda na uro): — Zdaj je že pol dveh. Čez eno uro gre tvoj vlak. Mislim, da boš šla z brzim vlakom ...

Žena (z nesrečnim glasom): — Na žalost, ne morem ...

Mož: — Zakaj pa ne?

Žena: — Kje naj vzamem denar za brzca?

Mož (uslužno in zelo ljubeznivo): — No, če je samo to? (Potegne listino in ponudi ženi tisočak): — Ali bo dovolj?

Žena (vzame denar polna mržnje in jeze): — Srečno pot! Pozdravi lepo mater!

Mož: — (Piši kaj. (Naglo odide).

Žena (pohiti vsa srečna k telefonu): — Halo, halo, ste vi? Prosim vas, pošljite mi takoj krzneni plašč, tistega za 10.000 din. Kako?

Ne, ne, pa ja ne mislite, da bom vzela tistega za 4000 din! Čeprav ga dajete na obroke. (Ponosno) — Pošljite mi lepi plašč za 10.000 din.

Mož vam ga bo takoj plačal ...

Vsi poskusi, da bi odkrili virus otroške paralize, so ostali doslej brezuspešni. Edina žival, ki so ji z uspehom mogli vcepiti otroško paralizo, je neke vrste opica, ki ima podoben sestav krvi kot človek. Ker pa je ta opica zelo redka, seveda ni bilo misliti na resnejše poskuse.

Šele prof. Cl. Armstrongu na »Public Health Service« je uspelo, da je to grozno bolezen prenesel najprej na podgane in nato na miši. S tem je bila odprta pot za nadaljnja opazovanja in raziskovanja. Kmalu nato sta pričela dva profesorja na columbijski univerzi v New Yorku delati poskuse po Pasteurjevi metodi. Znano je, da tudi Pasteur nikoli ni videl povzročitelja stekline, virus, ki prav tako prodira skozi vsak filter, toda kljub temu je proučeval njegove učinke na dveh živalskih vrstah, na psu in zajcu. Prav tako sta pričela tudi profesorja Jungeblut in Murray Sanders delati poskuse na opicah, nato pa na podganah in miših, nakar sta se spet vrnila k opicam.

Celoten poskus je potekal takole: Podgani sta vbrizgala virus opice, in sicer tolikšno dozo, ki bi opico gotovo usmrtila, dočim je ostala podgana navidez živa. Vendar pa se nista dala speljati na krivo pot. Drugi podgani sta vbrizgala

delce možganov prve podgane, ki ni reagirala na virus opice. Ta druga podgana je dobila najprej mrzlico ter laže obolela. Ko pa sta tretji podgani vbrizgala možganske delce druge podgane, so se na njej pokazali vsi znaki otroške paralize. Virus te tretje podgane, vbrizgan miši, pa je miš takoj usmrtil. S te točke sta se znanstvenika spet vrnila k opici. Medtem je prva opica že poginila. Dobila sta drugo. Ko sta ji vbrizgala virus poginule miši, opica na to sploh ni reagirala. Ko sta ji ponovno vbrizgala močnejšo dozo, ki bi gotovo usmrtila vsako drugo opico, je dobila opica lahko mrzlico, vendar pa nobenega znaka otroške paralize. Tako je prvič v dosedanjih poskusih in borbi proti otroški paralizi uspelo imunizirati živo bitje, ki je po svojem fiziološkem ustroju in boleznih še najbolj podobno človeku.

Na otrocih samih pa še nista pričela s poskusi. Naj mar pohitita? Na tisoče mater nestrpno čaka, da jim znanost pri- nesel rešitev za njih otroke. Znanosti ni več daleč, ko si bo kateri izmed zdravnikov ali njegovih pomočnikov v smrtni grozi vbrizgal obe injekciji: ono, ki prinaša smrt, in ono, ki prinaša življenje.

Namesto ribe ulovil na trnek srečko

V Toledu v Španiji je kupil siromašen delavec Fernando Tolmares četrtinko srečke drž. loterije. Mož je bil zatrdno prepričan, da bo njegova srečka zadela. Toda kako je bil presenečen, ko je nekega dne ugotovil, da je srečko neznanu kje izgubil. Najprej je pretaknil vse žepe, srečke ni bilo, potem je premetel svoje borno stanovanje, toda vse zaman. Slednjič se je spomnil, da bi utegnil izgubiti srečko, ko je bil na ribolovu.

S težkim srcem je odšel k reki, toda

srečke ni bilo. Že se je sprizgajal z mislijo, da srečke ne bo več našel, in sedel na breg Taja ter vrgel trnek. Kolika sreča! Namesto ribe je potegnil iz vode na trnku svojo izgubljeno srečko. Ko se je z njo vrnil v mesto, je izvedel, da je vprav njegova srečka zadela 125.000 peset. Še tisti trenutek je sklenil, da se oženi. Čez nekaj tednov je svojo namero tudi izvršil ter se poročil z nekim siromašnim dekletom.

Najstarejši dan naše zgodovine

PO SODBI AMERIŠKIH STROKOVNJAKOV NAJ BI BIL TO 19. JUNIJ 4241 PRED KR.

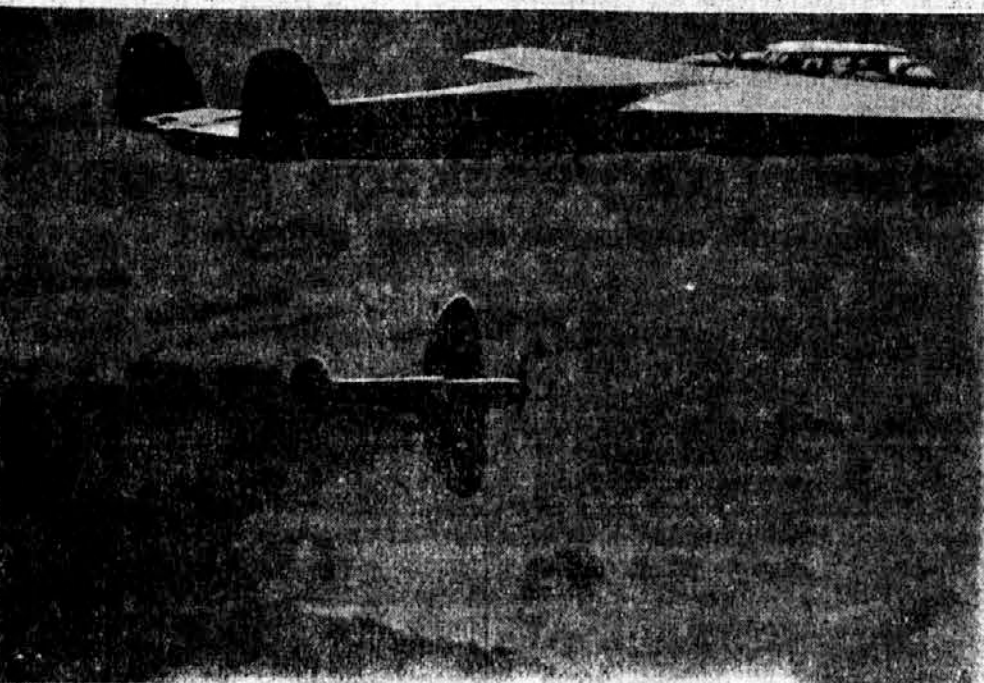
Po dolgotrajnih razpravah in raziskavanju so se slednjič ameriški znanstveniki in učenjaki sporazumeli, da je najstarejši zgodovinski dan 19. junij leta 4241 pred Kristusom. To je, kot naglašajo, najstarejši dan kulturnega človeka. Na ta dan so stari Egipčani slavili svoje novo leto. Egipčanski stari koledar se ni mnogo razlikoval od našega današnjega. Leto je bilo prav tako razdeljeno na 365 dni ter

je imelo dvanajst mesecev. Vsak mesec je imel 30 dni, vsako določeno leto pa je šlo 5 dni več kot druga navadna leta. Ker pa je po starem egipčanskem koledarju manjkalo pri vsakem letu 6 ur, se je dogajalo, da se je novo leto stalno premikalo. Po 1640 letih je padlo spet na isti dan. Na temelju tega so sedaj ameriški učenjaki izračunali prvi zgodovinski dan.

Kinematograf v zobni ordinaciji

Zobozdravnik Jan Podhradsky v Pragi je v svoji zobni ordinaciji uvedel novost, ki je vredna omembe. V ordinaciji si sobi, v kateri sprejema otroke, ki jim popravlja in izdira zobe, je na zidu naleslil filmsko platno, iz sosednje sobe pa njegov pomočnik skozi odprtino predvaja razne zabavne filme, ki razveseljujejo mlade paciente, da pozabljajo bolečine. V tem kinematografu predvajajo

same otroške filme, kot n. pr. »Snežulčico«, »Rdečo kapico«, »Pepelko« in druge. V razgovoru s praškimi novinarji je zobozdravnik Podhradsky izjavil, da ima pri delu, odkar je namestil v svoji otroški ordinaciji kino, mnogo manj težav. Otroci med ordinacijo ne jočejo, ne tarnajo in ne trepečejo v strahu, ampak v glavnem posvečajo vso svojo pozornost filmu, ki se odvija na platnu.

Nemški Do 17 v zračni borbi z angleškim lovcom

Najstarejši sin japonskega ministrskega predsednika kneza Konoye je prišel s fronte na dopust

30 MILIJONOV LET STARO OKOSTJE

Na jugu zvezne ameriške države Wyoming je dr. Charles Gazin, član Smithsonovega instituta, našel izredno dobro ohranjeno okostje mastodona, ki je živel v predzgodovinski dobi. Po mišljenju učenjakov je žival živel pred kakimi 30 milijoni let v pragozdovih Amerike.

DEDEK IN NJEGOV VNUK

— Dedek, gospod profesor nam je dejal, da smo se rodili zato, da pomagamo drugim.

— No, in?

— Zakaj so se potem rodili drugi?

Skavtskega generala največja zadrega

Ob priliki nekega taborenja skavtov, je vodja stega vprašal Badena Powella, katera je bila njegova največja zadrega v življenju. Stari lord je pomislil, nato pa dejal:

— Spominjam se, kakor da bi to bilo še včeraj, čeprav je minilo od tega že nekaj desetletij. Prišel sem vprav v Indijo kot mlad častnik. Povabljen sem bil k polku na dolgočasno slavnostno pojedino, ki jo je pripravil častnikom novi guverner province. Pred jedjo smo stali v dvorani in neka priletna, ugledna dama me je častila s svojo zabavo.

— Kdo je prav za prav novi guverner? sem vprašal gospo, ko sem spoznal, da je boljše informirana od mene o prilikah v deželi. Dama je pokazala na velikega, zelo suhega gospoda.

— Bože, tisti suhec naj bi bil naš novi guverner? sem se začudil.

— In veste, kdo sem jaz? je pristavila stara gospa.

— Obžalujem ... sem nezaupno odvrnil.

— Guvernerjeva žena sem! je dodala in me prešinila zviška s togotnim pogledom. Trenutek sem stal, kakor da bi treščilo vame. Potem sem se zbral in dejal:

— In veste, Mylady, kdo sem jaz?

— Nimam pojma, je radovedno povzela.

— Hvala Bogu! sem naglo izdaval in izginil v množici ...

Kupčije z mumificiranimi mačkami

V starem Egiptu je bila mačka sveta žival, ki se je nihče brez hude kazni ni smel dotakniti. Zato se ni čuditi če so našli pri izkopavanjih nešteto mumificiranih mačk, da, ponekod kar cela mačja pokopališča, kot na priliko v Tebah, Ben Hassanu in drugod. To so same znane stvari. Manj znano pa je, da se je svojčas razvila zaradi teh starih egipčanskih mumificiranih mačk cvetoča kupčija v Evropi. Mumificirane mačke so bile koncem preteklega stoletja imenitno trgovsko biago. Mačje mumije so v Evropi kupovale tovarne, ki so izdelovale kostno moko.

Maribor

Še ena o pokojninah železničarjev

Nas list je v številki z dne 10. januarja objavil članek z naslovom »O upokojenkah z lepimi prejemki«, h kateremu nam je poslal prijatelj lista, ki je sam med prizadeti, nekaj pripomb.

Res je, da imamo take zakonske določbe, da prejemajo pokojnino od države osebe, ki nikoli niso bile v državni službi ter si tudi niso osebno pridobile pravice do nje. Z istim zakonom o drž. prometnem osebnju, s katerim so bile razveljavljene pravice na pokojnino, katere so si pridobili uslužbenci z vplačevanjem članskih prispevkov, je bil uveden tudi nov fond za družinske pokojnine, iz katerega prejemajo hčerke železniških uradnikov in uslužbencev »pokojnino«, ki jim je zagotovljena ne samo do polnoletnosti, temveč celo do smrti, ako se popreje ne poroče ali ne stopijo v kako službo.

Tudi poprejšnje določbe so zagotavljale ženi in otrokom do gotove starosti pravico do pokojnine po smrti moža, čeprav so mnoge sposobne za pridobitno delo. Tako pa jih ne more nihče siliti k delu, ako nočejo sprejeti službe. Potrebno je samo, da izpolnijo vsako leto enkrat formular, s čimer izjavijo, da so brez posla in da se niso omožile. Ta renta pri uradniških hčerkah je naravnost sijajna, saj lahko znaša za eno hčerko do 2000, za dve do 2500, za tri ali več pa 3000 din mesečno. Tisoči uradnikov itd. ne prejemajo tolike plače. Za to »pokojnino« pa morajo aktivni in upokojeni uslužbenci vplačevati v znesku 5 odst. stalnih prejemkov. Pisca teh vrstic so bili ob upokojitvi prejemki znižani za preko 50 odst., ker mu niso bila priznana vsa službena leta, čeprav je tudi takrat plačeval prispevke za pokojnino. Sedaj

mora pa plačevati v ta fond prispevek, ki znaša kar 12 odstotkov njegovih nizkih prejemkov.

V zadnjem članku, ki ga gori citiramo, je objavljen med drugimi slučaj hčerke bivšega strojevodje, ki prejema po njegovi smrti 1400 din »pokojnine«. Temu nasproti bi navedel, da poznam v Zagrebu vdovo po strojevodji, ki prejema 313 din mesečne pokojnine, dasi je njen mož izpolnil 38 let službe ter 24 let plačeval prispevke.

Te prilike bi trebalo vsekakor urediti, tako da bi tudi stari odskuzeni železničarji prišli do zasluženih prejemkov. Nihče nima interesa, da bi železničarskim hčerkam odjedel njihove rente, vendar je treba razumeti tudi one, ki so navezani na prejemke, ki so se tudi v boljših časih izkazali kot nezadostni.

A. B.

Uredite dostavo pošte v Kamnici

Glede dostave pošte v Kamnici, ki spada vendar med najbližja okoliška naselja, je zavladovala neznosno stanje, odkar ne raznaša več pošte mestni pismošča. Ta je vsaj pošiljal pisma in druge pošiljke na gotovih mestih, kjer so si jih Kamničani lahko sami dvignili. Sedaj temu ni več tako. Skoro vsakih 14 dni ima kamniška pošta novega raznašalca, ki se seveda v tako kratkem času ne more znati ter so zaradi tega nerednosti v dostavi neizbežne. Tako n. pr. neki Kamničan, ki stane tri minute od glavne ceste, ne dobiva pošte. Vsako leto je

prejel za božične praznike vsaj po 6 kartic, letos ni bilo niti ene. Pa to še ni najhujše! Zgodilo se je celo, da je bil rubljen, ker ni dobil niti obvestila glede plačila, niti opomina. To so prilike, ki torej tudi gospodarsko škodujejo občani, ne glede na okolnost, da tako ni zanjamčena niti zanesljiva dostava niti tajnost pisemskih pošiljk, ki jih lahko dobi kdor si boji v roke. Prizadeti želijo, da bi se tudi to vprašanje čimprej rešilo tako, da bo z rednim dostavljanjem po stalnih raznašalcih zagotovljeno prejetje poštnih pošiljk.

Od danes 21. največji filmski rekord

EDDY NELSON in ILONA MASSEY

BALALAJKA

V KINO ESPLANADE

Nekaj števil iz mariborske jetnišnice

Mariborska jetnišnica je imela lani mnogo prometa, saj je bilo vsega 2555 gostov, od katerih jih je bilo 663 v preiskovalnem zaporu, med njimi 60 žensk. Obsojencev je bilo 1235 (201 ženska). Obsojencev zaradi carinskih in političnih prestopkov je bilo 97. V priporu je bilo 45 mlajših mladoletnikov ter 120 starejših mladoletnikov v preiskovalnem zaporu. Preskuševalnih dni je imela jetnišnica 96.608. Ker se računa oskrbnina za dan po 8 din, znaša torej v celoti 772 tisoč 834 din. Prestopki, zaradi katerih so morali storilci prestajati preiskovalni zapor, oziroma kazni, so bili sledeči: 273 zaradi tatvine, 78 zaradi tepeža, 68 zaradi uboja, 42 zaradi umora po čl. 3 zakona o zaščiti države, ostali pa zaradi

goljufij, prevar, ponarejanja denarja, požigov itd. Povprečno dnevno število zapornikov je znašalo 264; največ je bilo v septembru, namreč 325, najnižje število pa je bilo 192 meseca oktobra po amnestiji. V jetnišnici se nahajajo tudi mlajši mladoletniki, ki so namenjeni v zavod za vzgojanje. Sedaj jih je vsega 11, ker so od 14 samo 3 sprejeli v zavod zaradi pomanjkanja prostora. V Sloveniji imamo namreč samo en tak zavod, ki ima prostora le za 50 mladoletnikov. Ker je jetnišnica namenjena le za 200 oseb, pomeni to, da je močno preobremenjena. Tudi stavba sama je v precej slabem stanju zaradi pomanjkanja kreditov za popravila, vendar bo sredstva za to treba v dolednem času neke najti.

Opozorilo davčnim zavezancem

Davčna uprava v Mariboru poziva k vlaganju prijav za odmero vozarinske takse in davščine za državni cestni sklad. Vsi lastniki avtobusov in tovornih avtomobilov so dolžni tekom januarja prijaviti svoja vozila, podrobnosti o prijavi so razvidne z oglasne deske na davčni upravi. Vozila morajo prijaviti tudi oni, ki jih nimajo registriranih pri policijski oblasti. Za zavezance v območju mesta Maribora je rok do 31. januarja. — Nadalje poziva davčna uprava za mesto Maribor k vlaganju prijav glede odmere dopolnilne prenosne takse za novo takso dobo, ki traja od 1. jan. 1941 do 31. dec. 1945, rok za vlaganje je do 15. jan. 1941. — Prav tako je treba prijaviti doh., ki so zavezani retnini za l. 1941. Rok za prijave teče od 5. jan. do 4. febr. — Davčni zavezanci zemljarine, ki imajo v smislu zakona o spremembah ter dopolnitvah zakona o neposrednih davkih za l. 1941 pravico do znižanja dopolnilnega davka zemljarine, morajo vložiti tozadevne prijave do 31. jan. oz. do 15. febr. ako se zamuda opraviči s posebno tehtnim razlogom. Prijave je treba vložiti na občinskem uradu na posebnih obrazcih, podrobnosti so razvidne iz uradnega razglašja.

m Primarijski izpit je položil v Beogradu z odličnim uspehom vodja dermatološkega oddelka mariborske bolnišnice dr. Vladimir Milavec.

m Poročila sta se v Zagrebu g. Milorad Minić, žandarmerijski poročnik, in gđc. Danica Lipovževa, strokovna učiteljica iz Maribora. Za priči sta bila podpolkovnik g. Nikola Gojčič ter major g. Dragoslav Dimitrijević.

m V počastitev spomina pokojne gospe Franje Pestevšek so namesto venca darovali uslužbenci predstojništva mestne policije in zbor policijske straže 600 din Družbi sv. Cirila in Metoda za revno obmejno šolsko mladino.

m Orkester Glasbene Matice. Orkestralna vaja celokupnega ansambla bo izjemoma v četrtek, 23. t. m., ob 20. v običajnih prostorih. Udeležba obvezna!

m Volni invalid brez sredstev v 70. letu starosti, ki ima po vrhu doma še bolno ženo, prosi usmiljeno srca, da bi mu pomagala do obleke, ki bi ga ščitila pred mrazom. Event. darila se lahko oddajo v naši upravi.

m Medtem ko je čistil hodnik za pešce v Strossmayerjevi ulici, je nekdo izmaknil izpred nekkih težnih vrat suknjo delavca Matiji Hobotu iz Sv. Kungote. S suknjo vred mu je odnesel tudi britve ter srajce.

m Ženski muš je izgubila na polji po Koroški cesti 6 avtobusne postaje na Glavnem trgu poslovodkinja Otilija Verličeva z Betnavske ceste. Temnorjavi kožuhovinasti muš je vreden 400 din.

m Od doma je odšla 15 letna Ulbi Pavla, hčerka zasebnice Julijane Senekovičeve iz Barvarske ulice. Videli so jo v družbi več prijateljic, ki se prav tako potikajo okoli.

m Razne dragocenosti in druge stvari so že dalje časa izginjale posestniki Mariji Jesenikovi v Studencih. Končno je osumila teh dejanj svojo 20 letno služkinjo M. S., pri kateri so orožniki našli vse ukradene predmete.

m Zopet tatvina dragocenosti. Včeraj je opazila mesarjeva žena Justina Ognerjeva, stanujoča na Meljski cesti, da ji je 17. ali 18. nekdo ukradel iz psihe v nezaklenjeni spalnici zlato možko uro z monogramom O. L. in letnico 1935 na notranji strani pokrova in z zlatim obeskom, vredno 1800 din, nadalje dvo-krovno srebrno možko uro v vrednosti 150 din in denarnico s 47 dinarji drobiža. Tatvine je osumljena neka ženska, ki je tiste dni prosila v gostilni, ki je v isti hiši, za prehrano.

m Smrtna nesreča. Z vrolo vodo se je poparila po glavi in prsih 4 letna hči premikača državnih železnic Marija Kobale iz Slivnice. S težkimi poškodbami so jo prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer je nocoj umrla.

m Drva je spravil s hriba z ročnimi sanmi 32 letni kmečki dninar Ivan Dominik iz Limbuša. Pri tem je po nesreči padel pod sani ter si zlomil nogo.

m Na cesti je padla ter si zlomila roko 65 letna mestna uboga iz Maribora Marija Krajncova.

m Žrtve bele opojnosti. Pri smučanju si je poškodoval roko 21 letni čevljarji pomočnik Ferlež Tone s Pobrežja. — Desno nogo si je poškodovala 26 letna zasebnica Danica Jugo iz Maribora. — Tretja žrtve je bila 21 letna zasebna uradnica Frida Mačkova iz Maribora, ki si je zlomila nogo.

m V neki gostilni v Studencih so se gosti v pozni uri sporeli. Zaradi tega spora je neznan moški počakal na cesti na 21 letnega brivskega pomočnika Adolfa Zalarja ter ga zabodel z nožem v vrat, tako da je moral v bolnišnico.

KUPUJTE

V TISKOVNI DRUŽBI Z O. Z.

Maribor, Cankarjeva 1

Telefon 25-45

* Važna in priporočljiva knjiga za penzioniste. Izšla je v poseb. knjigi »Uredba o ličnom i porodičnem dohodku državnih pensionerov i Ostali propisi koji se odnose na prinaldženosti državnih pensionerov sa komentarom, službenim objašnjenjima i judikaturam drž. saveta«. Knjigo sta priredila Bor, Petković i Mih. Dokić. Cena din 22. Dobite ja v knjigar-ni in papirnici »Tiskovne družbe«, Maribor, Cankarjeva 1 telefon 25-45.

Zakonska bilanca

Gospod Klopčič je mlo potožil svoje-mu prijatelju, da mu žena nič več ne izka-zuje potrebnega in dolžnega spoštovanja. Prijatelj nejeverno skomigne z rameni.

— Tega si gotovo sam kriv. Pravi mož v zakonu le še zraste v oči svoje žene! Klopčič prikimava in vzdihne:

— No, to se je v najinim zakonu tudi zgodilo. Sprva sem bil golobček, zdaj sem pa stalno vol ali konj!

— Gospodična, kaj bi mi rekli, če bi vas zdajle nenadoma poljubil?

— To bi vam rekla šele potem!

Sankaške tekme Ruška koča Ruše

SPD Ruše je priredilo svoje vsakoletne sankaške tekme v nedeljo, 19. januarja. Proga je bila tokrat zelo dobra, ker je bilo dovolj snega in ni bila zaledenela. Tekmovalce je 20 tekmovalcev, med temi samo tri dame. Nagrade so zopet odnesli naši poborski asi. Najboljši čas je dosegel Laznik Hinko, ki je na dopustu in služi rok pri kraljevi gardi. Progo je prevozil v 17 minutah in 34 sekundah. Sprejel je prvo nagrado gl. ravnatelja Tvornice za dušik d. d. Ruše inž. Fedorja Slajmerja, krasne tekmovalne sanke. Drugo nagrado si je priboril Jurše Alojz, čas 17. min. 42 sek. Tretjo mesto je za-

Dobremu stanovskemu tovarišu v zadnji pozdrav

Ni še minilo mnogo časa, kar smo Te obiskali na prijaznem domu in Ti ob 60 letnici čestitali želeč, da bi nam ostal čil in zdrav do skrajnih mej življenjske dobe in da bi v vedrem razpoloženju obhajali Tvojo 70 letnico. Radi slabega zdravja nisi bil prav posebno razpoložen. Možalo si pred svojimi tovariši prikrival svojo bolešt. S prikupno zunanostjo, dobrohotnim izrazom in impozantnim nastopom ter Tebi svojstvenim humorjem si takrat, kakor vedno, vnesel med nas veselo razpoloženje. Ko smo se razhajali in Ti ponovno izrazili tople želje, si nasmejanega obraza omenil, da so Ti naše želje drage. Samozavestno pa si pripomnil, da nam, Tvojim tovarišem, ne bo dano, da bi doživeli uresničenje naših želja, ker je življenjska pot nosilec našega stanu prekratko umerjena. Na našo veliko žalost so se Tvoje besede nepričakovano in prežgodaj uresničile. Nenadoma si nas zapustil... Usoda nam ni bila naklonjena, da bi se lahko od Tebe, našega predsednika, tovariša in prijatelja poslovili. Pred nami je zazijala velika vrzel, ki je za vse nas, Tvoje tovariše, hud udarec. Pogrešali Te ne bomo samo stanovski tovariši, marveč tudi ves naraščaj, za katerega si bil skrben oče, zaščitnik in odlični strokovni učitelj. V svojem stanovskem udejstvovanju si bil vedno odločen, razsoden in strog. Včasih si nas tudi očetovsko pokregal, za kar smo hvaležni, ker si govoril v naše dobro. Upravičeno si si zaslužil priimek »oče gostilničarjev«. S svojim impozantnim nastopom si vlivlval zaupanje in zbujal spoštovanje pri vseh. Bil si priljubljen in ne bomo Te nikoli pozabili niti kot predsednika, niti kot tovariša in človeka. Tvoje zasluge za naš stan, dragi Klešč, kakor tudi za tujski promet so neminljive in za naše mesto zelo pomembne. Zapustil si nas in naše vrste, Tvoj duh pa bo še dalje živel med nami in nas bodril ter podžigal v boju za stanovske pravice in koristi. Tvoje delo nam bo vzor in hkrati priča Tvojih velikih strokovnih sposobnosti. V imenu upravnega odbora Združenja gostilničarjev, v imenu vseh članov in ostalih tovarišev, kakor tudi v lastnem imenu kot Tvoj ožji sodelavec Te zagotavljam, da bodo naše misli vedno polne hvaležnosti do Tebe. Slava Tvojemu spominu! — V imenu Združenja gostilničarjev, Maribor, Alojz Majcen, poslovodni podpredsednik.

* G. Kunstek Pavel, je daroval društvu »Kolo« 100 din, namesto cvetja na grob g. Repič. Ajdovščina. Posnemajite!

* PSIHOGRAFOLOG Karmah sprejema obiske v hotelu »Zamorc«.

m Nočno lekarniško službo bosta vršili od 18. do vključno 24. jan. Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg 12, tel. 25-85, ter lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

Narodno gledališče

Torek, 21. jan., ob 20.: »Lepa Vida« Red B. Sreča, 22. jan., ob 20.: »Habakuk«, Red A. Četrtek, 23. jan.: zaprto. (»Na dnu«). Goslovanje v Ljubljani.

Prva predstava »Habakuka« v abonmanu bo — ker v četrtek naša drama gostuje v Ljubljani z M. Gorkega »Na dnu« — v sredo, 22. t. m. Kot prvi pride na vrsto red A.

Kino

* Grajski kino. Torek zadnjič prekrasen češki film »Slovanska rapsodija«. Od srede dalje »Moja hčerka živi na Dunaju«.

* Esplanade kino. »Balalajka«, največji filmski rekord z Eddy Nelsonom in Ilono Masseyovo. Film razkošja, očarljivih melodij, glasbe, napetih dejanj. Pozor! V sled velikega navala prosimo, da se vstopnice telefonsko ne rezervirajo, temveč kupijo v predprodaji.

* Kino Union. Danes v torek zadnjič »Union Pacific«, velepuštolovni film o gradnji prve železnice v Zapadni Ameriki. Senzacija.

Smučarska poročila

(»Putnik«, Maribor, 21. januarja)

Ruška koča: 1 C, jasno, 45 cm skorjastega snega.

Ribnica na Pohorju: 6 C, oblačno, vetrovno, 10 cm južnega snega.

Senjorjev dom: —2 C, oblačno, 70 cm pršiča.

Sv. Lovrenc na Pohorju: 26 C, oblačno, 16 cm južnega snega.

Rimski vrelci: —3 C, jasno, 56 cm pršiča.

Pecca: 2 C, oblačno, 70 cm južnega snega.

MALI OGLASI

do 20 besed stanejo z davkom vred 15.— din. Vsaka nadaljnja beseda 1.— din. Kdor išče službo plača za tak oglas namost 15.— din samo 12.— din. Mali oglasi za ženitve, dopise, oprost, trgovanje in obrtno reklamo pa stanejo namost 15.— din 20.— din. Vsaka nadaljnja beseda teh oglasov stane 2.— din. Za pismene odgovore glede naslovov v malih oglasih znaša posebna pristojbina 3.— din, kateri znesek se lahko prilagodi v znakah. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu. Pri pismenih naročilih se lahko plača v znakah. Za vse male oglase če so debeli tiskani velja dvojnata tarifa.

SLUŽBO DOBI

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

KROJAŠKEGA POMOCNIKA sprejemni takoj. Franjo Glavnik, Školska 13, Studenci. 22074-2

SLUŽBO IŠČE

do 20 besed 12 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Mlada NATAKARICA išče nameščenje v dobri prometni gostilni ali hotelu. Naslov v oglasnem oddelku »Večernik«. 22087-3

TRISOBNO STANOVANJE

kopalnica, 1. nadstropje, se odda. Maistrova 24, vrata 7. 22088-5

ENOSOBNO STANOVANJE

v stari hiši v Melju se odda. Badlova ul., vila »Elza«. 22084-5

SOBO ODDA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

OPREMLJENA SOBA s posebnim vzhodom in uporabo kopalnice se takoj ali 1. februarja odda. Tyrševa 20, II. nadst. 22082-8

SOBO IŠČE

do 20 besed 13 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Iščem s 1. februarjem lepo **OPREMLJENO SOBO** in sobo s številnim ali kuhinjo ali s prostorom za plinski ali elektr. kuhinjski. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Soliden plačnik«. 22086-9

POSEST

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

Proda se **HIŠA** s trgovskim lokalom in gosp. poslopijem v Studencih, Vodnikova ul. 33. 22078-11

OBRT - TRGOVINA

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

PREMOG 100 kg din 32.— Filipanci, Kopalniška 10. 22072-13

STROJI

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

PARNI LIKALNI STROJ rabljen v dobrem stanju, kupim. Ponudbe pod šifro »Parna« na podružnico »Večernik«. Ljubljana, Frančiškanska ul. 6. 22085-14

POHIŠTVO-OPREMA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Prodajam dve **MODERNI POSTELJI** in nočni omarici. Pogledati: Primorska ul. 10. 22080-17

POHIŠTVO

dobro ohranjeno, omaro, 2 postelji, 2 vložka, kuhinjsko kredenco, stole, peč (gasperček) poceni prodajam. Aleksandrova 60, Studenci. 22079-17

Kupimo **FISALNO MIZO** Pismene ponudbe na oglasni oddelku »Večernik« pod »Fisalna miza«. 22089-17

Oglašujte!

ŽENITBE - DOPISI

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

Opozorjamo **POSEBNO DAME** ki nosijo štev. čevljev 35, 36, 37, 40, 41, na inventurno prodajo od 150 do 250 din. »KING SHOE«, Maribor, Gosposka 30. 22031-19

Film

V Zagrebu snemajo domači film »Ljubica i Janja«

Naša domača filmska industrija si ustvarja temelje. Sicer imamo že nekaj prav dobrih domačih kulturnih filmov, večjega dela pa doslej še nismo doživeli.

Nedavno so pričeli v Zagrebu snemati naš prvi veliki domači film »Ljubica i Janja«. Film bo veljal okoli 800.000 din. Manuskript je napisal Mika Gjorgjević. Vsebinsko je vzeta iz našega podeželskega življenja. Dve vaški dekletki prideta v Zagreb iskat dela. V velemestu doživljata mnoge nevarnosti, vendar pa vselej zmaga njuna poštenost. Pred vsemi nevarnostmi jih varuje stari glasbenik, ki je tudi sin našega podeželja. Konec filma: Eno dekle se omoži, drugo pa se vrne domov med krave in vole, na pisane trate in bogata polja, na cvetoče livade in zelene gozdove. Tendence tega filma: prikazati, kako srečna je lahko vrnitev v domačo vas. Vloge Ljubice in Janje, dveh vaških deklet, igra mladi zagrebški

umetnici Ada Nagy in Vera Friedrich, v ostalih vlogah pa sodelujejo Mica Zličar, Vera Simić, Ljubiša Jovanović, Fran Novaković, Zvonko Tkalec, Josip Rutic, Petar Erceg, Opolski itd. Režijo vodi Mika Gjorgjević. Snemali so na zagrebških ulicah, v parku, pred zagrebškim kolodvorom, na Zrinjevcu, na Jelačićevem trgu in v Tkaličevi ulici, kjer se odigrava večina dejanja. Notranje scene snemajo na Trnjavski cesti 33, kjer je adaptirana velika baraka, v kateri so se nekoč zadrževali delavci, ki so hodili na delo v Francijo.

V Zagreb bodo prispeli budimpeštanski strokovnjaki z zvočnimi aparaturnami za snemanje. Film »Ljubica i Janja« bo izdelan v dveh mesecih. Zagotovljeno je že predvajanje tega našega filma na Madžarskem. Začetkom marca bo premiera v Zagrebu.

Zanimivi podatki o prometu ameriških filmov

Ameriški dnevniki so objavili zanimive podatke iz najnovejših hollywoodskih statistik. Po teh podatkih je ameriška filmska industrija druga najmočnejša industrijska panoga v USA in pride takoj za industrijo jekla. Na vsem svetu gleda ameriške filme tedensko okoli 250 milijonov ljudi, od katerih odpade na USA 90 milijonov. Na kinovstopnicah pri ameriških filmih dobijo kinematografi tedensko 3 milijarde, letno pa okoli 157 milijard dolarjev. Razkošne filme, ki jih Evropa tako ceni, smatrajo v Ameriki za slab in nerentabilen posel ter jih izdelujejo samo zaradi prestiža ameriške filmske industrije, dočim živi ta industrija samo od dohodkov tistih filmov, ki jih izdelajo v naglici in jih vrte na podeželju.

NOVI FRANCOSKI FILM »USODNI ČAS«

Dramatični dogodki in napor mednarodne diplomacije, ki so bili neposredni predhodniki sedanji vojni, so služili za glavno temo novega francoskega filma »Usodni čas«. V okviru zanimive ljubezenske drame je prikazana misija nekega posebnega odposlanca USA, ki je obiskal London, Pariz in Berlin in si mnogo prizadeval, da bi preprečil novo vojno v Evropi. Njegova žena je slavna filmska igralka v Ameriki in predstavlja v njegovem odgovornem in napornem življenjskem delu iskrico svežine in radosti.

Med tem ko mož obiskuje evropske prestolnice in si prizadeva, da bi odgovorne dr-

žavnike pridobil za Rooseveltovo idejo, je njegova žena ostala v Franciji in izrabila priliko, da je snemala nov film. Po rodu Francozinja je začutila, da se v njej spet zbujajo patriotski žar ogrožene domovine. V Franciji imenujejo ta film »Poslovilni tango«.

ANNELIESE UHLIG (Ufa)

Pridno, inteligentno **DEKLE** išče zaposlitve kot služkinja ali slično. Naslov v oglasnem oddelku »Večernik«. 22042-3

STANOVANJE ODDA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

LEPO SOBO IN KUHINJO oddam takoj v Ipavčevi ulici. Vprašati Pobreška 21, blizu magdalenske cerkve. 22073-5

Zahvala

Vsem, ki so izrazili sožalje ob smrti najine soproge oz. matere, gospe

Ane Kukovčeve

osebno ali pismeno, s poklonitvijo cvetja na grob in udeležbo pri blagoslovitvi v Mariboru ali pogrebu v Celju, Hrvatskemu kulturnemu društvu »Napredak« v Mariboru, pevskemu društvu v Celju za žalostinko, gospodu župniku patru Lan. dergotu, sreskemu načelniku Šiški in predstavnikom društev in drugih družabnih krogov izrekata rodbini dr. Vekoslava Kukovca in Ane Sokolove iskreno zahvalo.

V MARIBORU, dne 20. januarja 1941.

ZAHVALA

Ob prebriski izgubi mojega nadvse ljubljenega soproga, gospoda

Aleksandra Klešiča

kavarnarja in restavraterja

izrekam tem potom vsem, ki so ga v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti ter krasili njegov prezgodnji grob z nešteti venci svojo najiskrenejšo zahvalo. Posebno zahvalo izrekam predsedniku mestne občine g. dr. Alojziju Juvanu, obrtnemu referentu g. dr. Milanu Senkoviču, našemu predsedniku Zveze združenih gostilniških obrti za Slovenijo g. Cirilu Majcenu za tople poslovilne besede, podpredsedniku gostilničarske zadruge v Mariboru g. Alojziju Majcenu in gojencu Gostilničarske šole Radu Podhostniku za globoko občutene besede. Zahvaljujem se nadalje vsemu članstvu Gostilničarske zadruge v Mariboru, predsednikom Gostilničarskih združenj v Ljubljani g. Dolničarju, Maribor okolica g. Holcu, Sv. Trojica v Slov. gor. g. Golobu, gojencem Gostilničarske šole z vodjem g. Womerjem na čelu in ostalemu učiteljskemu zboru ter g. inž. Slajmerju kot predsedniku TPZ, dr. Lipoldu, ravnatelju Loosu in prok. Gilji za MT in zastopniku Rotary Cluba gg. inž. Dračerju in podpolk. Saboty-u. Prisrčna zahvala preč. duhovščini ter g. dr. Mariniču za požrtvovalno nego pokojnika.

Končno izrekam zahvalo vsem prijateljem, stalnim gostom in znanjem, ki so mi pismeno izrazili svoje sožalje.

MARIBOR, REKA, 21. januarja 1941.

Marija Klešič

GOSPOD

24 let star, z mesečno plačo 1700 din, želi spoznati gospodično čedne zunanosti radi ženitve. Samo rešne ponudbe je poslati na oglasni oddelku »Večernik« pod »Sreča te išče«. 22081-19

19 letna

GOSPODIČNA

z 200.000 premoženja, želi poročiti gospoda do 30 let. Prednost imajo uslužbenci mestnih podjetij. Pod »Resno« na ogl. odd. »Večernik«. 22077-19

RAZNO

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Prodajam večjo množino skoraj suhih

BUKOVH CEPANC in okroglih drv. Jelenc. Žaga Pekre. 22076-28

VOZILA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

PLANINSKI VOZ

poceni napredaj. Naslov v oglasnem oddelku »Večernik«. 22075-22

Frizerski salon »Pavla«

Traja kodri samo pri Pavli, specialista trajne brez vodne onduacije, 6 mesečna pismena garancija. Najmodernejši salon. Najboljša posrežba po nižjih cenah.

Salon »Pavla« Koroška 9

Širite »Večernik«!